

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólét betű sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, június 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Dolgoznak a főrendek.
Primadonnák nélkül.
Az aradi színház átalakítása.
Mi lesz holnap?
Ellenzék és főrendház.
Királysértés a táncmulatságon.
Gyulai István gróf, mint vádlott.
Nem politizál az aradi ügyvédi kamara
Blahna a bécsi vendégszerreplésről.
Kévs a büntetés.
Huszonegy halott.
Mesésen olcsók a női kalapok.
Gyilkosság a biztosításért.
A külföld véleménye a magyarországi politikáról.
Tarkaságok.

Mondjon le!

Arad, június 17.

Vasárnap délután, a Thököly-téren bárságosan felhívták Tisza István grófot, hogy az aradi mandátumról mondjon le. Hogy kinek a javára, — ennek kimondását bizonyára azért mellőzték, mert a Thököly-téren tartott népgyűlés rendezői erre nézve bajosan tudtak volna megállapodni, és egyikük-másikuk ennek bolygatását a maga részéről személyes kérdésnek tekintette volna. Hanem az a figyelmeztetés, hogy mondjon le, teljes komolysággal szegszetett le, s mi el tudjuk képzelni Múlek Lejos dr.-nak, a népgyűlés elnökének kinos meglepetését, ha a lemondó levél záros határidőn belül nem érkezik az ő kezéhez.

Hasonló felhívások egyébként már megestek a világtörténelemben. Az egyiket a vidám emlékü, boldogult budapesti publicista, Tenczer Pál követte el, aki a Politisches Volksblattnek egyik számában föl-

szólította II. Sándor orosz cárt, hogy méltatlanná válva a koronára, arról mondjon le. A magyar köztársasági párt vezére, Nagy György, képviselő korában egy muzeum-köruti kávéház szeparéjében, diák-sereg körötte, az egész Habsburg-családot unszolta a lemondásra.

Ugy tudjuk, ezek a felhívások eredménytelenek maradtak, csak úgy, mint az a távirat, amelyet az aradi bur-barátok intéztek annak idején Roberts lordhoz, hogy Transzválnak függetlenségét adja vissza. — Ezeknek a felhívásoknak ugyanaz volt a hibájuk, mint a mi most a Tiszához címzett üzenet, hogy olyanoktól ered, akik arra súlyosan illetéketlenek. A mandátum: közbizalom. Ha lenne formája és módja annak, hogy a szavazatokat visszavegyék, ezt is csak az tehetné, aki szavazatot adott. A vasárnapi népgyűlés közönségével szemben Tisza István grófnak nincs ilyen tartozása, egy részük nem szavazott Tiszára, más részük pedig, főként a nők szavazati jogának hiánya folytán, nem is szavazhatott. Mandátumot nem adni — lehet. De elvenni azt a mandátumot, amit mások adtak: nemcsak gyöngédtelen szándék, de minden logika híján való is.

A képviselőségről való detronizálásnak, ha azt divatba lehetett volna hozni, sokkal több oka lett volna a koalíciós kormány idejében. Az ország, a hazafias kerületek tulnyomó része választott egy csomó negyvennyolcas képviselőt, megrakta őket osztrákgyűléssel, önálló jámterületet, magyar jegybankos, vezényszós követeléssel, — és ezekből lettek Bécs engedelmes szolgálói, ők szavazták meg a leggyorsabban a fölemelt kvótát és egyebeket. Akkor talán

okosabban csengett volna az a föltevés: „miután az a Kuruc Huba, aki betűről-betűre hatvanhetes politikát folytat, nem lehet az a Kuruc Huba, akit mi negyvennyolcas követként megválasztottunk, tehát nyilvánvalóan valamely személycserének, szemfényvesztésnek, vagy varázslatnak kellett bekövetkeznie; tehát, Huba mondja le, hogy mi újra negyvennyolcast küldhesünk a parlamentbe.“ Akkor tehát, ha ok is volt rá, senki ilyen fölhevást nem tett, hanem türe az ország a Hubákat, amíg az idejük tartott. S abból, úgy emlékszünk, nem igen voltak hajlandók a köz-elégedetlenség kedvéért engedni és lemondani a kurucok.

Tisza Istvánt tehát legfőleg azok invitalhatnák a lemondáshoz, akik őt megválasztották. És Tisza István véletlenül olyan ember, aki talán nem is kapaszkodnék két kézzel a mandátumhoz, ha választói, vagy azok többsége azt a nézetét fejezné ki, hogy csalódott benne. Választói azonban, ha kedvében is akarnának járni a vasárnapi népgyűlés közönségének, nem tudnának ilyen érzésváltozásról, vagy képviselőjük oly következtetéséről, — amely ilyesmire alapos okot szolgáltatna. Tisza programjának, politikájának gerince, közepe, szinte a legfőbb tartalma: a *parlament rend helyreállítása*. az obstrukció kiirtása, a törvényalkotás nyugodt menetének biztosítása. Hogy Tisza ezzel a programmal ellenkezően cselekedett volna, azt csak nagy merészséggel lehetne állítani.

Naiv népmesében áll valahol írva, hogy az országából elűzött királyfi kiáll a keresztutra, azzal az eltökéltséggel, hogy addig el nem mozdul, amíg nem jön a hirhozó,

Kettős szoboravatás.

— Arad kulturünnepe. —

Verőfényes napsugaras délben nemzeti színű zászlók között folyt le vasárnap Arad kulturünnepe: a Csiky- és Fábán-szobrok felavatása. Csiky Gergelynek a magyar dráma írásművészet hallhatatlan mesterének és Fábán Gábornak, a legkiválóbb magyar műfordítónak ércből megformált mellszobrát adta át az emlékműveket készítő Kölcsey-egyesület. A szobrokat, amelyek a József főherceg-uton lévő ujjáteremtett Kossuth-parkot díszítik, Philipp István aradmegyei származású budapesti szobrászművész készítette. A szobor-avató ünnepség intim hangulatát néhány, diszsonanciát szülő jelenet rontotta. Ezek közé tartozik az, hogy a kordont alkotó rendőrök nem engedték az avatás színhelyére Csiky Gergely fiát, Csiky Ödön dr. aradi ügyvédet. Amikor az ügyvéd háromnegyed tízenegykor a szobrok közelébe akart menni, egy rendőr a parknak Szent László-utcai oldalánál elébe állott:

— Nem szabad tovább menni.
— Nekem se? — kérdezte Csiky csodálkozva.
— Senkinek. Ez a parancs.

Csiky dr. haragosan távozott el. Később a feleségével újból megjelent s megpróbált bejutni.

A rend szigorú legénye nem engedett zordságából.

— Mondtam már, hogy nem szabad bemenni. De nehezen ért meg az ur.

Csikykék szerényen húzódtak meg a háttérben, míg végre az ünnep kezdetekor valami befolyásos férfi felfedezte őket és bevezette az ünneplők közé.

Az aradi előkelő társaságok tagjai közül keveset láttunk az ünnepélyen. Nem voltak ott azok, akik elővételi áron „koszt vasz koszt“ veszik a színházi jegyeket, ha egy-egy ismertebb primadonna trikós szerepben produkálja magát. Az ugynevezett intelligens társadalomnak ez a ténye minden, csak nem kultureszelekedet. Ugyan-ebbe a kategóriába tartozik annak a konstataciója is, hogy az aradi főgimnázium tanári kara és növendékei hiányoztak az ünnepségről. Az ok? Tessék mosolyogni: a figyelmetlen rendezőség — a város rendezte — elmulasztotta a gimnázium igazgatóját külön meghívni, hanem csak a tanári karnak küldtek meghívót. (Mintha a direktor nem volna tagja a tanári karnak.) Arról is hallottunk panaszhangokat, hogy az ideérkezett vendégekkel nem foglalkozott senki, a város vezetői legkevésbé. (Ez a jelenség egyébként nem új keletű.)

Az ünnepélyen különben megjelent Aradváros törvényhatósági bizottságának számos tagja Varjassy Lajos polgármester vezetésével és a tanács tagjai, Aradmegyét több bizottsági taggal *Dálnoki Nagy* Lajos alispán képviselte, a törvény-

szék és járásbíróság bírói kara az Aradon tartózkodó *Szentkereszt* Szigmond báró táblaelnök vezetésével jelent meg. A Magyar Tudományos Akadémia képviselője Márki Sándor dr. egyetemi tanár, a Kisfaludy Társaság Hegedüs István dr. egyetemi tanár, a Nemzeti Színházé és az Országos Színészakadémiaé Gál Gyula, az Országos Közművelődési Tanácsé Arkay Kálmán ügyvivő alelnök, Csiky Gergely szülőhelyéről, Pankotáról Gherba jegyző és többtagú küldöttség, az aradi színtársulat Várnai Jenő, a Kossuth asztaltársaságé Tumó Lajos és Török Árpád, az aradi hírlapírók segítőegyesületéé Faragó Rezső. A középiskolák tanárai és növendékei — a gimnáziumé kivételével — továbbá az állami tanítóképző intézet tanári kara és ifjúsága is megjelent Természetesen ott voltak a Csiky- és Fábán családok is.

Az ünnepélyt az aradi tanítóképző ifjúságának énekkara vezette be, majd pedig Márki Sándor dr. kolozsvári egyetemi tanár mondotta el nagy tudásra és a Fábán Gábor működésének abszolút ismeretere valló tartalmas emlékszedet.

Megvallja, hogy nagyon fiatalon, ezelőtt majdnem negyven esztendővel, a Pesti Naplóban ő is nagyon szigorúan ítelt Fábánnak egyik műfordításáról. Azonban — ugymond — ha egy Kölcsey bevallhatta önmagáról, ő még inkább bevallhatja, hogy bírálatát korlátolt, kicsiny erővel írta meg; s az elköltözöttnek árnyéka bizonyára meghall-

amellyel a nép visszahívja. A királyfiból öreg ember lesz, kinő a szakála, végre olyan hosszú lesz, hogy elborítja előtte egy fél mérföldre az utat, de a futár még se jön... Alighanem így járnak a vasárnapi népgyűlés vezetői is, akik Tisza lemondó válaszát biztosra várják, ha ugyan, ami valószínű, az alatt meg nem borotválkoznak. Miután pedig a vasárnapi népgyűlésnek ez a lemondásra való fölhívása volt a kiemelkedő része és a pozitívuma, a népgyűlésről konstatálható, hogy emelkedett hangulatban oszlott szét, de eredményekben gazdag semmiesetre se lesz.

Ellenzék és főrendiház.

Arad, június 17.

Óriási kudarc érte az ellenzéket a főrendiházban, obstrukciós reményeinek utolsó menedékhelyén. A főrendek nemcsak vissza nem küldték a katonai javaslatokat a képviselőházhoz, de sőt várakozóan, rendkívül nagy szótöbbséggel fogadták el azokat a maguk részéről is. Még nagyobb az ellenzéknek az az erkölcsi veresége, hogy még azok a főrendek is, akik a visszaküldés mellett foglaltak állást, mind elítélték az obstrukciót és hevesen tiltakoztak az ellen, mintha ők a parlamenti anarchiát támogatnák.

Végző szalmaszálként kapaszkodott az ellenzék a főrendiházba: attól várta küzdelme folytatásának újabb lehetőségét; abba vetette minden bizodalját. És mit tesz most a rendzavarók végleges megvert hada? Vad haraggal fordul az egész felsőház ellen, a főrendiház alkonyát hirdeti és reformálásának, vagy éppen eltörlésének a sürgős szükségét. Így vált az ellenzék szemében elavulttá, eltörlendővé az az intézmény, amelytől pár nappal előbb a kapacitálás és a hízékedés minden eszközeivel kérte és unszolta a maga fölforgató céljainak az előmozdítását.

De a főrendiház fölött hasztalan kongat halharangot az elkeseredett új koalíció. Nem önmagát ítélte el szombati határozatával a főrendiház, hanem az egész országtól megutált obstrukciónak adta meg a kegyelemdőfést. Közjogi rendeltetése, politikai hivatása magaslátán állott a felsőház, az alkotmányosság és a rend öreként viselte magát, midőn igen nagy abszolút többséggel tört pálcát az obstrukció fölött, helybenhagyta annak megfizetését, tartózkodott a képviselőház autonóm jogkörébe való beavatkozástól és hozzájárult az égetően sürgős véderőreformnak az állam és a népesség érdekében való megoldásához. Ezzel szemben minden méltóság és izlés híján

szűkölködő, szerfölött visszatetsző az ellenzéknek az a magatartása, hogy most ádáz gyűlölettel fordul az imént még kérve-kért és hódolattal övezett pártfogója ellen. Természetes, hogy ez a brutális támadás a legkevésbé sem lehet ártalmává annak a főrendiháznak, amely éppen most tett bizonyosságot alkotmányvédő, mérséklő, rendfentartó hivatásának teljes megértéséről.

Ellenben a szövetkezett ellenzék helyzete most már tarthatatlan, akciójának folytatása most már lehetetlen. A katonai javaslatok sorsa a főrendiház határozatával végérvényesen eldőlt, mert a királyi szentesítés egyáltalán nem kétséges. A király már előre megadta hozzájárulását ezekhez a törvényjavaslatokhoz és most — kivált a főrendiház megerősítő határozata után — nem fogja figyelembe venni, még csak mérlegelni sem azokat a módosztatásokat és körülményeket, amelyek közt a képviselőház a szóbanforgó javaslatokat megszavazta. A király, mint a törvényhozás egyik tényezője, tiszteletben tartja a másik tényező, a nemzeti képviselőlet jogkörét, nem fogja tehát érinteni döntésével a parlamenti házszabályok kezelése körül támasztott vitát, hanem a képviselőház és a főrendiház egybehangzó határozatát, mint a magyar nemzet törvényhozó akaratát a maga akaratával szentesítve, törvényerőre fogja emelni.

Ezzel aztán merőben tárgyalanná válik az a küzdelem, amelyet az ellenzék a katonai javaslatok körül indított. Semmi értelme sincs annak, hogy a koalíció tagjai népgyűléseken izgassanak akár a főrendiház, akár a képviselőházi elnök, akár az elfogadott törvényjavaslatok érvényessége ellen. Szó sem lehet többé állítólagos házszabálysértelmek helyrehozásáról, mert ez már a főrendiház döntése után túlhaladott álláspont; a főrendiház létét, vagy nem létét pedig ép oly kevésbé bírálhatják meg, határozatát éppoly kevésbé bírálhatják felül a népgyűlések, amint nem befolyásolhatják és nem akadályozhatják meg a királyi szankciót. Ezek után az ellenzék erőfeszítése csak szánalmat, vagy mint a törvényes rend ellen való izgatás, csupán hatósági érdeklődést érdemel.

A német császár a cárnál. Kölnből táviratozzák: Az idevaló orosz diplomáciai körökhöz érkezett petersvári jelentések szerint Vilmos császár a finn vizekre való útjában Kiderlej Wöchter államtitkár fogja elkísérni. Még nem bizonyos, vajon a birodalmi kancellár is a császárral megy-e. Az orosz sajtó nagy politikai jelentőséget tulajdonít annak, hogy a császár a külügyi államtitkárt északi útjára magával viszi.

Dolgoznak a főrendek.

— A főrendiház mai ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, június 17.

A főrendiház ma folytatta szombaton megkezdett tanácskozását. A mai ülés iránt már sokkal kisebb érdeklődés jelentkezett, alig negyvenötven főrend gyűlt össze. Hosszabb és élénkebb vita volt az új egyetemek föllállításáról szóló törvényjavaslatnál és a családi pótléknál. Az ülés egészen három óráig tartott s a főrendek végül is változatlanul elfogadták a polgári perrendtartásról, a tengerészeti bíraskodásról, az új egyetemek föllállításáról s a tisztviselők családi pótlékáról szóló törvényjavaslatokat.

Az ülésen Jósika Samu báró elnökölt. Néhány elnöki jelentés után a Ház belekezdett a javaslatok tárgyalásába.

A polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatnál Bernáth Géza mondott hosszabb beszédet s rámutatott a javaslat bizonyos fogyatkozásaira. Székely Ferenc igazságügyminiszter megnyugtató válasza után a javaslatot általánosságban és részleteiben változatlanul elfogadták.

A tengerészeti bíraskodásról szóló javaslatnál nem volt fölszólalás.

Az új egyetemek föllállításáról intézkedő törvényjavaslatnál először Beöthy Zsolt szólott hozzá. Az új egyetemekre már égető szükség volt, hogy a mostani túlszűköltségen segíthessünk. A két új egyetem e cél mellett nagyban elő fogja mozdítani a magyar tudományos erők fejlődését is. Örül rajta, hogy a kormány választása Pozsonyra és Debrecenre esett, az egyik a nyugati kultúrával való összeköttetésünket, a másik a nemzeti gondolat erősítését fogja szolgálni. Ajánlja, hogy a tanárok kinevezésekor hallgassa meg a miniszter a budapesti és kolozsvári egyetemek véleményét is.

Glattfelder Gyula csanádi püspök szintén örömmel elfogadja a javaslatot abban a reményben, hogy a két új egyetem föllítása csak kezdete az egyetemek szaporításának. Szerette volna, ha a reformátusok a maguk erejéből tudták volna létesíteni az egyetemet s megóvhatták volna annak ősi felekezeti jellegét is, mert nem barátja az állami oktatás monopóliumának. Hangoztatja a szegedi egyetem szükségét a délmagyarországi részek érdekében. Örömdetesnek tartja szociális és nevelési szempontból egyaránt az egyetemeknek internátusokkal való összekapcsolását.

Csernoch János kalocsai érsek szükségesnek tartja hangoztatni azt a reményt, hogy a tanítás szabadsága, melyről a javaslatok megközlése is megemlékezik, nem abban fog állani, hogy az egyetemi tanszékekből az állami és vallási rendet

gatta a sirja fölött, most pedig szobra tövében zengő, engesztelő szózatot.

— Mig ez a szobor áll — szólott végül — azok az erények és tulajdonságok, amik Fábian Gábort fíradhatatlan, hazafias munkára ösztönözték, a fiatalabb nemzedéket mindenkor csónes munkára, polgári erényekre lelkesítik. S azon a napon, amikor a M. T. Akadémia megbízásából Arad két nagy fiának, Fábian Gábornak és Csiky Gergelynek szobrát egyszerre koszorúzzhatjuk meg, bizonyára teljességgel látja Fábian barátjának, Vörösmartynak óhaját, hogy magyar szellem lobog e városon, felvirult és továbbra is virul az ifjú, szép Arad!

Nagy tetszéssel fogadták Márky dr. emlékebeszédét, amelly után Gál Gyula, a Nemzeti Színház művésze, Csiky Gergely egykori titkára mondott lendületes beszédet, amelyben Csiky Gergelyt magasztalta.

Miután Csiky szindarabjait fölsorolta, így folytatta Gál:

— Ezeket a darabokat nem az irodalomtörténeti megállapítások fogják fenntartani, hanem az az életerő, amely jelleméből kibugyan és amelyek minden egyes felújításkor igazolják szerzőjük tehetségét. És milyen sok oldalú ez a tehetség! Drámairói terveken kívül elsőrangú műfordító, akihez foghatóval Arany Janoson kívül alig dicsekedhetünk. Ott vannak Sophokles Plautus munkái és hogy eredeti műveiben meg tud rikadni, vagy nevetetni, úgy elragadtat nyelvművészetével is, amellyel töltlen teljesen idegen költőket magyarra ültet át és a modernnek fordítása neki gyermekjáték. Irt dramaturgiát, mithológiát,

lélektant, novellát, regényt, magyarázza Shakespearét, elvégzi a Kisfaludy Társaság titkári teendőit, tanít a színésziskolában és hivatalos bírálója a Nemzeti Színháznak. És ime ez a sokoldalú és néhol bizony terhes elfoglaltság nem teszi különccé, idegessé! Ez a nagy lélek, mely nemeségét mindenki egyformán érezte, aki valaha a közelébe került, a legszeretőbb és leggyengédebb férj, a leggondosabb és legönfeladózóbb apa. Mint barát hű és megbízható, színészeinek szeretetért mennyi gáncsot és kicsinylést kellett túrnie! És miért? Mert a már kigondolt, vagy az életből vett alakjait hozzáférhetővé tette azáltal, hogy számolt az előadó egyéniségével is. Istenem, hiszen ezen a jogcimen Shakespearét ép úgy illetheti vád, mint Mollieret, mert ezek nemcsak kollégáik képességére voltak tekintettel, de Molier minden darabjának főszerepét egyenesen önmagának írta. Csiky szokásával nemcsak kedvezni akart színészbarátainak, nemcsak szerepet írt, de közelebb hozta a nézőnek a színpadot, egy-egy kedves színész hódító tulajdonságainak felhasználásával. Irószobája karosszékének hátán egy hatalmasan kikopott, besüppedt pont volt. Ide szokta a fejét hajtani, míg megkapta azt, amire éppen szüksége volt: ihletet és szent hangulatot. Ez a pont jellemző egész életére. Fegyelmezni tudta magát, volt életrendje, megszabott munkaideje és ha nem jött meg mindjárt a kedve, nem hagyta ott íróasztalát, hátradötötte fejét és várt. Szóval tudott gondolkodni, tudott akarni. Lángeszén kívül a hasznos tevékenységre való ösztönzés és formájának köszönhetjük a sok értéket, amelyet ránk hagyott. Nem távol, de nagyon kö-

zel állunk a még csak 21 év előtt meghalt íróhoz. Még sajognak a sebek, amelyeket kapott és osztogatott, hogy sem értékével szemben elfoglaltanok lehetnénk. Mint embert pedig csak a feltétlen hódolat illetheti meg azért az egyszerű, hivalkodás nélküli életért, amely többet adott nekünk, mint amennyit valaha meghálálhatunk. Szülőföldje, hazája, nemzete nevében köszöntöm tehát Csiky Gergely halhatatlan emlékét. (Hosszantartó taps.)

Azután Krenner Miklós dr. főreáliskolai tanár, a Kölcsey-egyesület alelnöke rövid, tartalmas beszédet kapcsán átadta a szobrot Arad városának, amelynek nevében Varjassy Lajos polgármester átvette s igérte, hogy híven gondját viseli.

Most a koszorúkat helyezték el a szobrokon. Elsőnek Márky Sándor dr. tette el az Akadémia babérkoszorút, azután Hegedűs István egyetemi tanár a Kisfaludy Társaság koszorújának elhelyezése alkalmából lendületes szónoklatban adott kifejezést a társaság hódolatának a két író nagysága fölött. Gál Gyula a budapesti Nemzeti Színház és a színiakadémiát Dálnoki-Nagy Lajos alispán Aradmegye, Várnai Jenő az aradi színház, Gherba jegyző Pankota község koszorúját, Szabó Ernő dr. tanár a főreáliskola és Tumó Lajos a Kossuth-asztaltársaság koszorúját helyezte el.

Az ünnepség után déli egy órakor ebéd volt, amelyen az első pohárköszöntőt Varjassy Árpád mondotta az ünnepély vendégeire, Hegedűs István, Varjassy Árpádra ültette poharát. Pohárköszöntőt mondtak még: Márky Sándor, Gál Gyula, Szőlősi István, Fábian Lajos és Dálnoki Nagy Lajos.

megdöntő tanokat lehessen hirdetni. Ohajtja az előadások kötelező látogatását s oly tanárok ki-nevezését, akik nem tagadják meg a keresztény világnézetet.

Herczog Péter báró a közgazdasági egyetem, vagy legalább is, az egyetemen egy közgazdasági tanszék föllállítását sürgeti.

Takács Menyhért jászói prépost sajnálja, hogy Kassa várost, amely pedig történelmi szerepénél és kulturális multjánál fogva erre egyaránt rászolgált volna, a kormány mellőzte az egyetemnek föllállításánál. A kassai egyetemi bizottság érdeme az is, hogy felköltötte az érdeklődést e nagy kérdés iránt. Reméli, hogy a nemzet áldozatkészége rövidesen lehetővé teszi Felső-Magyarország jogos igényeinek kielégítését is.

Öt perc szünet után **Zichy János** gróf kultuszminiszter helyett **Balogh Jenő** állgimintikár reflektált a vitában felhangzott felszólalásokra s ezután a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadták.

Az állami, vármegyei és államvasuti alkalmazottak családi pótlékáról szóló javaslat tárgyalásánál legelsőnek **Csernoch János** kalocsai érsek szólalt fel. A családi pótlék eszméjét jónak tartja, mert ezáltal segítenek a tisztviselőkön s a másik üdvös oldala a javaslatnak, hogy a családalapítást megkönnyíti. Sajnálja, hogy a javaslat nem foglalkozik a felekezeti tanítók helyzetével. Véleménye szerint módot kellene találni arra is, hogy a nős, gyermektelen tisztviselőket betegség esetére segítyezhessék. Szóvá teszi végül még a postán alkalmazott női tisztviselők sérelmeit. A javaslatot elfogadja.

Antal Gábor evangélikus püspök szintén kéri, hogy a felekezeti tanítókat is részesítsék a családi pótlékban. Véleménye szerint választói jogot csak azoknak kellene adni, akik maguk nevelik fel gyermekeiket. A javaslatot elfogadja.

Váradi L. Árpád örömmel üdvözlöi azt, hogy az állami tisztviselők családi pótlékban részesülnek, de nem látja a javaslatban az állami tanítókra vonatkozó intézkedéseket. Elfogadja a javaslatot.

Teleszky János pénzügyminiszter reflektált a vita anyagára. A nem állami tanítókra vonatkozólag kijelenti, hogy a kérdést a tanítók fizetésének általános rendezésénél fogja megoldani. A kormány a mostani javaslatnál elment a legvégső határig, hogy a tisztviselők anyagi gondjait megkönnyíthesse. A lelkészek családi pótlékára vonatkozólag megjegyzi, hogy a javaslat már készül és ősszel fogják a Ház elé nyújtani tárgyalás végett. Kéri a javaslatnak az elfogadását.

A főrendiház ezután a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta. Elfogadták ezután még a többi apróbb törvényjavaslatokat és bejelentette az elnök, hogy a főrendiház holnap délután négy órakor ülést tart, amelyen felolvassák az ülészak bezárásáról és az új ülészak megnyitásáról szóló királyi kéziratot, végül pedig megejtik a választásokat.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a főrendiház ülése negyed négy órakor véget ért.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az aradi adókövető bizottság 1912. évi június 19-én (szerdán) fél 10 órakor a Pénzügyigazgatóság Andrassy-tér felé néző földszinti helyiségében a következő III. oszt. kereseti adó alá eső adókötelesek javaslatait tárgyalja: Élelelmiszerkedők, építési anyag kereskedők, Enyveshát fényképeszek, földbérlek, faügynökök, fogtechnikusok, fűtőszelők-gép tulajdonosok, fűzőkészítők, fodrászok, fürdőtulajdonosok, fuvarosok, festőművészek, fakereskedők, fehérneműkereskedők, fűszerkereskedők, férfi és női divatkereskedők, fényképeszek, férfi szövet és szabó kellékek kereskedők, fagyaltkészítők, férfiszabók, gesztenyesütők, gyümölcsárú-sok a piacon, gyolcsosok, gyorsfényképeszek, gyorsfűtő vállalat tulajdonosok, gabona alkuszok, gyámi jutalékosok, gyógyszerészek, gépraktárosok, hentesek, harisnyakötők, hüvelyes veteménykereskedők, ház, földbérlek, homok mésztkő téglagyárosok, illatszerkereskedők, jutalékosok, kovácmesterek, kereskedelmi ügynökök, kerékgyártók, kávéosok és kávémérők, kosztadók, kifőzők, közsörüs és késesek, kőso őrlek, könyvkötők, kávéháztulajdonosok, százalékos kimérők és karika-céldobók.

Az aradi színház

átalakítása.

— Kiköltöztetnek egy bérlet? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17

Június végén Szendrey társulata megkezdi az előadásokat a nyári színházban. Ez a színháznyitás előtérbe idézi az ősszel kezdődő új szezon azzal a töméntelen sok színházi mizériával, amelyben az aradi színházépület bővelkedik. A léghuzamot, a rossz fűtést, a ruhatárnak csufolt prést, a nézőtér ütött kopott voltát csodálatos türelemmel bocsátotta meg idáig is a színházba járó közönség, talán annak a jó reménységnek a fejében, hogy nemsokára új színházat építenek.

Az új színház azonban nagyon is távoli jövő kérdése. A színházépítő ankétet sem hívták még össze, a megfelelő helyre sem történt megállapodás, szóval el kell készülni arra, hogy a mai épületben, mai állapotban marad az aradi színészlet otthona még jó egy-néhány esztendeig. Ennek a tudatában **Löcs Rezső** gazdasági tanácsos a mérnöki hivatallal együtt megállapította, hogy melyek volnának azok a feltétlenül szükséges átalakítások és javítások, amelyek a rozzant színházat ismét használható tennék.

Elsősorban a nézőtér és általában a színház fűtésének a kérdését kell megoldani. Telen át annyira hideg a nézőtér, hogy a rosszul működő fűtés miatt igen sokan elmaradnak a színházi estékről és a színigazgatónak is érzékenykárt okoznak. A fűtőberendezésen javítottak minden télen, de eredménytelenül és szakértők véleménye szerint csak egy módon lehet a bajon segíteni: teljesen új központi fűtőberendezéssel kell ellátni a színházat. Az új központi fűtőtelep és csőhálózat beépítése körülbelül 35.000 korona költséggel fog járni.

A központi fűtéssel kapcsolatos a színház szellőztetésének a rendbehozása is. Állandó és rendszeresen működő szellőzőkészülékeket, exhaustorokat kell a nézőtérre elhelyezni és egyúttal megszüntetni a szellőzésnek eddigi, némileg önkéntelen módját, a bántó léghuzamot.

A harmadik, szintén fontos és halaszthatatlan teendő a földszinti ruhatár elhelyezése. A mai állapot egyszerűen tarthatatlan. Az amugyis szűk folyosón összezsúfolt fogassor, amelyet ruhatárnak kereszteltek el, csak arra jó, hogy senki se merje ruhatárba helyezni a holmiját. Az előadás végi tolongás, amely még a praktikusabban épült színházi ruhatárakban is megvan, az aradi színházi folyosón valósággal csatatérre teremt. Ruhatár számára pedig csak úgy tud helyiséget teremteni a mérnöki hivatal, hogy a városi bérház egyik üzlethelyiségéből kiköltöztetik a bérlet és az üzlethelyiséget ruhatárrá alakítják át. Ez újabb súlyos terhet jelent, mert az évi 1200 korona boltbér elvesztésével a város körülbelül 50.000 korona tőke jövedelmétől esik el.

Löcs Rezső gazdasági tanácsnok ezekkel az átalakítási munkákkal a színház nézőtérének rendbehozására is gondol. A faldíszek, kariatiolok ütött-kopottak, az ülések foszladozók, a páholyok berendezését is megviselte az idő. Ha tehát a színházat még évekig használni akarják, akkor itt az ideje az általános festésnek, takarításnak is. Ez a nagy színházjavítás — az említett elmaradó boltbér jövedelem tökécsítésével — több mint százezer korona befektetést tesz szükségessé. A munkákat pedig már nem lehet tovább halasztani, sőt a központi fűtést még a nyár folyamán be kell rendezni, hogy a téli szezonban már ne legyen panasz a fűtetlen színház ellen.

Az átalakítások és javítások terveit a jövő héten mutatják be az építészeti bizottságnak és még a július havi közgyűlésen a törvényhatósági bizottság elé terjesztik.

Primadonnák nélkül.

— Az aradi népgyűlés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

A tegnapi népgyűlés, meg lehet állapítani, semmi tekintetben sem felelt meg annak a várákozásnak, amelyet bizonyos politikai körök hozzá fűztek. Semmi tekintetben sem volt meg az a súly, melyet a rendezők kölcsönözni szerettek volna annak. Két-három ezer ember gyülekezett össze öt órára a Tökölly-téren s várta a politikai nagyságok, hogy ugymondjuk primadonnák szónoklatát. A primadonnák azonban, Apponyi Albert, Hock János, Károlyi Mihály elmaradtak s helyettük — hogy a hasonlatnál maradjunk — csak kardalosok jöttek. Tekintélyes politikus csak egy szerepelt a népgyűlésen, Justh Gyula, de róla még legtanatikusabb hívei sem állíthatják, hogy mestere a szónoklásnak.

Műlek Lajos elnök nyitotta meg a népgyűlést, majd Justh Gyula beszélt. Hivatkozott arra, hogy öt 2 hónapra, több ellenzéki társát pedig rövidebb-hosszabb időre kitiltották a Házból s így miután ott nem fejthetik ki politikai tevékenységüket, kénytelenek a választókerületeket felkeresni, hogy így érintkezzenek a nagyközönséggel. Utána **Bikády Antal** orosházi ügyvéd beszélt. Bikády összetévesztette a népgyűlést az orosházi népkörrel, ahol tudvalevőleg minden kritika nélkül népies zamattal lehet vázolni a helyzetet. Mert ott nem az értelem a fő, hanem a szajt, a zamat. A fiskális ur, a tyukprókátor politikus hangsúlyozta, hogy Justh után övé a rekord, őt tiltották ki a leghosszabb időre a képviselőházból. (Milyen boldog is ő.) **Bokányi Dezső**, a szociáldemokrata párt kiküldöttje beszélt ezután hosszabb ideig, de „világmegváltó” régi frázisoknál egyebet nem tudott produkálni.

Majd **Pogány József** dr. a Választójogi Liga titkára lépett a pódiumra. A doktorka már teltt szónoktársain. Ő direkt a királylyal szállott hadba. Legkomolyabban, a becsületszáva kijelentette a doktor ur, hogy a király megszegte a szavát. Sokan látni vélték: hogyan sápad el az ősz uralkodó e súlyos szavak után. De egyelőre a felség nem válaszolt a Liga szónokának. Helyette **Berez Ferenc** rendőrkapitány intette rendre a stréberszónokot.

— Nem engedem meg, hogy a tárgytól eltérjen — mondta a rendőrkapitány — különben megvonom a szót, ha így folytatja.

Pogány dr. boldog volt. Csak ezt akarta.

— Ez nem parlament — vágta ki az olesó viccet — itt nem lehet rendőrökkel dolgozni, engem nem lehet elnémitani és kihurcolni, mint a parlamentből a képviselőket.

De azért még se folytatta úgy, ahogyan akarta. A királynak mégis megkegyelmezett.

Zboray Miklós népszerű előadásban elmagyarázta, hogy ő, mint a néppárt egyik harcos tagja, hogyan szerepelhet egy népgyűlésen a szociáldemokrata párt exponált vezérével együtt. A szociálisták nagy örömmel hallgatták a néppárti fekete lovagot. És ezek után a szociálisták szabad-elvűeknek nevezik magukat? Molnár János apáttal egy gyékényen árulnak a radikális demokraták? **Nagy Sándor** dr. humorizált végül a helyzetről, majd a népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben Tisza István grófot felszólították, hogy aradi mandátumáról mondjon le.

Este fél nyolckor véget ért a népgyűlés, a tömeg a szónokokat egész a Fehér Kereszt szálóig kísérte el, majd példás rendben széteszlott.

Kétségtelen, hogy a pártajtó megállapítja: *Arad egész népe* jelen volt a népgyűlésen és kimondotta Tisza mandátuma fölött a halálos ítéletet.

A rendőrség a népgyűlési beszédek leste-nografáltatta és átküldte a királyi ügyészségnek, amely megállapítja, van-e azokban olyan anyag, amely vizsgálatra szolgáltatót okot.

Végül nem hallgathatjuk el a demokratikus jelszavak lángolóinak következő tényét. Azt már konstatáltuk, hogy a primadonnák, a grófok távol maradtak a népgyűlésről. Ez kétségtelenül nagyon fájhat a Justh-pártnak. Ha nem volt grófunk, hát csinálunk, — gondolták a progresszív bajnokok. A Justh-párt hivatalos könyvmatos lapjának szerkesztője lent volt az aradi népgyűlésen, hogy a fővárosi sajtót informálja. Hát szépen informálta a sajtót. Az összes budapesti lapokban azt olvastuk ma este, hogy az aradi népgyűlésen *Károlyi József* gróf is mondott beszédet. Pedig mindenki igazolhatja, hogy *Károlyi* grófnak színét se láttuk Aradon. A demokrata Justhék az ország közvéleménye előtt röstelték, hogy a grófok nem törték, nem taposták le egymást az aradi népgyűlésért, tehát egyszerűen segítettek a bajon: belehamisították a tudósításba *Károlyi József* grófit. Hadd higgye az ország népe, hogy már a grófok is akarják az általános, titkos választójogot.

Mi lesz holnap?

(Katonai kordon a képviselőház előtt. — Az ellenzék távol marad — A Kuria másodelnöke *Günther* ellen. — A politika eseményei. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, június 17.

Holnap, kedden ismét ülése lesz a képviselőháznak. Az ülés valószínűleg az ellenzék nélkül folyik le, mert ma elhatározta a szövetkezett ellenzék, hogy a keddi ülésre, ha a parlamentet katonai kordonnal veszik körül, nem megy el. A többség azért tovább folytatja a tanácskozást és ismét új törvényeket hoz; olyan törvényeket, amelyekkel sok százezer polgár sorsán fognak segíteni.

A politikai események tükrét itt mutatjuk be:

Milyen ülés lesz kedden a Házban?

Az ellenzék — mint azt *Justh Gyula* kijelentette — elhatározta, hogy amennyiben holnap ismét katonai kordon veszi körül a képviselőházat, akkor nem vesz részt az ülésen. Ha azonban bejuthat a parlamentbe, akkor úgy mint eddig, sip-pal, fütttyel teszi lehetővé a tanácskozást. Ezt az eljárást addig követik, míg a restitúció in integrum meg nem történik.

Éjjel jelentik: Az egyesült ellenzéki pártok ma elhatározták, hogy holnap újból megkísérelik a parlamentbe való bemenetelt, ha azonban úgy, mint multkor a katonaság e tervüket megakadályozza, úgy senki sem megy be a Házba. A munkapárt átiratát a bizottsági tagságokra vonatkozólag, válasz nélkül hagyják és ha mégis megválasztanak az ellenzéki képviselők közül egyeseket, úgy ezek nem fogadják el a tagságot. A jegyzői állásra nézve még nem döntöttek.

Holnap a képviselőház bezárja a régi ülésszakot, amely a leghosszabb volt a magyar parlamentarizmus történetében. Ebben az ülésszakban nem kevesebb, mint 396 ülést tartottak 1910. június 23-ától kezdve. Az új ülésszakot holnapután nyitják meg. Az utóbb visszavont javaslatokkal a kormány több újabb törvényjavaslatot fog tárgyalni ebben az új ülésszakban, így az adó-törvényt, az ujonctörvényt, a vármegyei tisztviselők fizetésrendezését, az Ogulin-Klinin közötti és több vicinális vasutról szóló törvényjavaslatot.

Vita a Kuria elnöke és másodelnöke között.

Vavrik Béta v. b. t. t. a királyi Kuria másodelnöke abból a beszédből, amelyet *Günther Antal* dr. a Kuria elnöke szombaton a főrendiházban mondott, a következő kritikus következtetéseket vonja le. *Vavrik* glosszája, amelyet a *Pester Lloyd* szerkesztőségéhez juttatott el, a kuriai elnök beszédéből ezeket a tételket állapítja meg:

1. Az erőszak nem teremthet semmiféle jogot.
2. Az a határozat (törvényjavaslat), amely erőszak útján jött létre, érvénytelen.
3. Azonban a király által szentesített törvényjavaslat, ha erőszak közbejöttével alkották is, érvényes törvény.
4. Minthogy azonban a gyakorlati jog a törvényeken alapul:
5. tehát, ha az erőszak segítségével hozott határozat törvénné válhat, amelyet ő (*Günther*) is elismer érvényesnek, akkor beismerte azt is, hogy az erőszak teremthet jogot.

Quod erat demonstrandum!

Bizalom a kormány iránt

Nagybecskereken a törvényhatósági közgyűlés 150 szavazattal bizalmat szavazott a kormánynak.

Nagyenyed a törvényhatósági közgyűlésen a függetlenségek 23 szavazatával szemben 140 szavazó a kormány mellett foglalt állást.

Pécs város közgyűlése 54 szavazattal 30 ellenében a kormánynak bizalmat szavazott.

Távíratilag üdvözölte *Lukács* miniszterelnököt a celdömölki, a vissói, a palánkai s a csongrád-megyei nemzeti munkapárt.

A *Sárosmegyei* Nemzeti Munkapárt ma értekezletet tartott és a miniszterelnököt bizalmáról és támogatásáról táviratban értesítette.

A *Torontálmegyei* Munkapárt ma *Tallián Béla* elnökletével ülést tartott. A párt tagjai rendkívül nagy számban jelentek meg. *Papp Géza* határos beszéd kíséretében terjesztette elő határozati javaslatát, amelyben a párt a kormányt és ennek elnökét bizalmáról és feltétlen támogatásáról biztosítja. *Tisza István*nak önfeláldozó működéséért s a munkapártnak egységes magatartásáért elismerését fejezi ki. Az ülés a határozati javaslatot óriási lelkesedéssel elfogadta és a kormányhoz és *Tisza István*hoz üdvözlő sürgönyöket küldtek.

Küldöttség a kormánynál.

Kolozsvár városnak nagy és díszes küldöttsége jelent meg tegnap délután a nemzeti munkapárt-kör helyiségében, hogy a rendkívüli politikai helyzetben üdvözölje a párt vezérét és a pártot és biztosítsa együttérzéséről és ragaszkodásáról. A küldöttséget tegnap este fogadta a munkapárti klub nagtermében *Lukács László* miniszterelnök, *Dániel Gábor*, a munkapárt alelnöke és *Kálmán Gusztáv* államtitkár, *Kolozsvár* város országgyűlési képviselője. A küldöttség tolmácsa *Liss Mór* udvari tanácsos, egyetemi tanár volt. Az üdvözlő beszédre *Lukács László* miniszterelnök válaszolt.

— *Históriai momentum* ez a mostani pillanat, amidőn — ugymond — itt önök megjelentek. Az országos nemzeti munkapárt férfiasan és kötelelességszerűen megvívta azt a küzdelmet, amely hivatásul várt rá és amely elől ki nem térhetett. Megvívta úgy a képviselőházban, mint a főrendiházban teljes győzelemmel. *Vihar* hullámai még nem üttek el, de azért reméljük, hogy az ország helyesen fogja megítélni a történeteket és az ellenzék tudatára fog jönni annak, hogy a kisebbség nem tevesztheti össze a maga feladatát a többség hivatásával. Számot kell vetnünk tehát azzal, hogy még egy darabig izgatottságban lesz az ország, számot kell vetni a vidéki agitációkkal. De én azért nem félek, ezektől nem félek, mert mi ott leszünk és önök is ott lesznek és

ott lesz az ország. Ennek az országnak népe és józan politikai közönsége már egyszer csalódott az üres frázisokban és nem hiszem, hogy egy újabb koalíció bírhatna azzal a varázsszal, amely az ország politikai közönségét megtévesztheti.

Az ellenzék és a választójog.

Munkapárti körökben rámutatnak arra, hogy az ellenzék ha össze a parlament üléseiről való távolmaradásának taktikáját meg nem változtatja, rendkívül súlyos politikai helyzetbe kerül, mert egy ellenzék nézve valóságos politikai öngyilkosságszámba megy, ha önként távol tartja magát egy választói reform megalkotásától. Teljesen képtelenségnek látszik, hogy az ellenzék egészen a többségre bizza úgy a materiális választójognak, mint a választókerületek beosztásának reformját és így kétségtelen, hogy az ellenzék kénytelen lesz az össze újabb megfontolás alá venni a magatartását.

Csáky Albin lemondása.

A főrendiház folyosóján beszéltek ma, hogy *Csáky Albin* gróf lemond elnöki állásáról. A főrendiház szombati ülésén, amikor *Csáky* gróf hirtelen rosszul lett, úgy nyilatkozott a környezetére, hogy a szombati ülés megnyitása volt az ő utolsó politikai szereplése; nagy kora és betegsége egyaránt arra készíti, hogy a közügyektől teljesen visszavonuljon.

Éjjel jelentik: *Csáky Albin* grófról, aki tegnapelőtt hirtelen rosszul lett, az a hír terjedt el, hogy lemond a főrendiház elnöki állásáról és vissza vonul a politikától. *Csáky* gróf állapotában ma javulás állott be s az a hír, hogy lemondana, nem igaz, mert a főrendiház elnöke senki előtt sem tett ilyen nyilatkozatot.

Ellenzéki gyűlések.

Vasárnap két helyen számolt be *Justh Gyula* a politikai helyzetről. Makón beszámolóját mondta el, onnan pedig Aradra jött át. Több képviselő kísérte le a makói gyűlésre, míg *Apponyi*, *Földes*, *Károlyi Mihály* gróf és *Baththyány* táviratban mentették ki távolmaradásukat. *Justh* a városháza erkélyéről szólott a néphez. Beszéde elején a parlamenti eseményeket ismertette, aztán beszélt az ellenzék törekvéseiről, válaszolt *Lukács* legutóbbi főrendiházi beszédére s végül az ország mai vigasztalan helyzetéről emlékezett meg. Utána többen beszéltek, majd határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint követelik az egyenlő és titkos választójog mielőbbi törvénybeiktatását.

Tiltakozó gyűléseket tartottak tegnap az ország minden részén. Így *Sárváron*, *Erzsébetfalván*, *Rákospalota-Ujpesten*, *Vácon*, *Dunapatajon*, *Bogyiszlón*, *Kispesten*, *Miskolcon*, *Mohácson*, *Ráckevén*, *Pécsen*, *Győrött* és *Sopronban*.

Az ellenzék bírálata.

*Győr*ből jelentik: *Giesswein Sándor* dr. országgyűlési képviselővel a győri népgyűlés után egyik győri szerkesztő beszélgetést folytatott. A keresztényszocialista párt vezére a következő kijelentéseket tette:

— Az ellenzéknek a nemzethez intézett manifesztumot nem irtam alá, mert benne *Tisza* házelnökké való választását is már törvénytelen-ségnek bélyegzik. Én sem tartozom a helyeslők sorába, de itt az elméleti fejtegetések fölöslege-sek, a mikor ezeknek ellene mond az ellenzék gyakorlati eljárása. Az ellenzék egy héten át tárgyalt *Tisza* házelnök vezetésével, tehát őt elnök-nek elismerte s így a törvénytelen-ség utólagos megállapításának értéke nincs.

Bizony kényes kérdés, hogy meddig fog ez menni, hogy a képviselőházban egymásra hoznak törvényeket és az ellenzék a ráírt tisztelet nem tölti be. Mert kérem, a katonai javaslatok után hozott törvények érvénytelensége nem áll tisztán. Az én álláspontom az volt, hogy ünnepies deklarációban állást kell foglalni a véderőjavaslatok elfogadásának érvénytelensége és annak reparációja mellett. De az ellenzéknek a további törvényjavaslatok tárgyalásában részt kellett volna vennie, mert ma hoznak törvényeket róunk, nél-

külünk, az ellenzék bírálata és ellenőrzése nélkül, a miért pedig minket a polgárság a parlamentbe küldött.

A főváros és a politika.

Minthogy számos fővárosi bizottsági tag aláírásával az a kérelem, illetve indítvány érkezett *Bárczy István* dr. polgármesterhez, hogy szerdára, e hónap 19-ére rendkívüli közgyűlést hívjon össze, a polgármester intézkedett a rendkívüli közgyűlésnek összehívása iránt. E közgyűlés tárgya több bizottsági tag indítványa a *képviselőházi obstrukció ügyében*.

A szövetkezett ellenzék népgyűlést akart tartani Budapesten, de Boda főkapitány nem engedélyezte, mert nem akarja a lakosságot izgalmasnak és rombolásoknak kitenni.

A törvényhatóságok véleménye.

A mostani képviselőházi eseményekkel eddig 16 törvényhatóság foglalkozott. Ezek között van Temes megye törvényhatósága, ahol 300 szóval 3 ellenében, Trencsén megye, ahol 200 szóval 9 ellenében, Torontál vármegye 150 szóval 3 ellen, Csongrád vármegye 99 szavazattal 36 ellen, Túróc megye 42 szóval 21 ellen, Alsófehérvármegye ahol 140 szóval 23 ellen, Pécs városa, ahol 64 szóval 30 ellen, Selmec és Belsőháza, Újvidék és Versec, ahol szintén nagy szótöbbséggel helyeselték a kormány és a házelnök eljárását.

Torontál vármegye törvényhatósága ma rendkívüli közgyűlést tartott és az összes szavazatokkal négy ellenében elfogadták Tallián báró határozati javaslatát, amelyben elítélik az obstrukciót, a történeteket helyeslik és teljes bizalommal viseltetnek a munkapárt, valamint a kormány és Tisza István iránt.

Az ügyvédek nem politizálnak.

Székesfehérvárról jelentik: Az itteni ügyvédi kamara választmánya egyhangulag magáévá tette azt az előterjesztést, hogy a kamarának nem tartozik hatáskörébe a politikai eseményekkel való foglalkozás és ezért a rendkívüli közgyűlés kitűzését nem rendelték el.

Politikai vihar a gyógyszerészek gyűlésén.

Budapestről jelentik: A Magyarországi Gyógyszerész-Egyesület ma délelőtt tartotta nagygyűlését a régi országház dísztermében gyógyszerészi kiállítás kapcsolatban. A nagygyűlés minden tanácskozása alkalmával üdvözölni szokta a belügyminisztert. Bayer Antal elnök most is megtette erre vonatkozó indítványát, hogy a belügyminisztert üdvözöljék. Az indítvány nagy izgalmat keltett. — Abcsug! Le vele! Nem üdvözöljük! kiáltással fogadták az elnök szavait!

A zaj lecsillapultával Kincsesy Péter hangoztatta, hogy olyan embert, amilyen Lukács László, ők nem üdvözölhetnek.

Muzsa Gyula azt indítványozta, hogy ha már üdvözölni akarnak valakit, úgy Némethy Károly adminisztratív államtitkárt üdvözöljék, ne pedig Lukács Lászlót.

Zoltán Béla annak hangoztatásával, hogy nekik a belügyminisztert üdvözölniök kell, névszerinti szavazást kért a kérdés eldöntésére.

A szavait követő nagy zajban az elnök felüggasztotta az ülést, amelynek újra való megnyitása után Muzsa Gyula azt a közvetítő indítványt tette, hogy ha majd nyugodtabb politikai viszonyok következnek, vezessenek küldöttséget a belügyminiszterhez azzal a kéréssel, hogy óhajtsaikat vegye figyelembe.

A nagygyűlés lelkes éljenzéssel és tapsal tette magáévá az indítványt.

Nem politizál az aradi ügyvédi kamara.

— A választmány döntése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Megirtuk, hogy harminc tagja az aradi ügyvédi kamarának azzal a kérelemmel fordult *Szalay Károly* kamarai elnökhöz, hogy hívjon össze rendkívüli közgyűlést, amelyen a parlamenti eseményekkel szemben állást foglaljon a kamara. *Szalay Károly* ugyan nyomban kijelentette, hogy nem talál jogcímet rendkívüli közgyűlés összehívására, ami elnöki jogköréhez tartozik, azonban a kamara választmányával egyetértőleg akar eljárni és így előbb értekezletre kéri a választmányt. Az értekezletet ma délután négy órakor tartották meg az ügyvédi kamara tanácskozó termében és a végig magas színvonalú vita eredménye az volt, hogy a választmány többsége helyeselte az elnök véleményét.

Szalay Károly kamarai elnök nyitotta meg az értekezletet és részletesen kifejtette azt a véleményét, hogy a kérvényben foglalt kérdés nem teljesíthető, mert a kamarának nincs joga politikai tárgyakban közgyűlést tartani az ügyvédi rendtartás 21. szakasza és az ügyrend 8. és 10. szakasza szerint. A törvény taxatív felsorolja, hogy milyen napirend mellett tarthat az ügyvédi kamara közgyűlést. A rendtartás 21. szakaszának két pontja szerint a közgyűlésen a jogszolgáltatás, különösen az ügyvédség terén tapasztalható hiányok orvoslását célzó indítványok tárgyalhatók. Miután a kérvény tisztán politikai jellegű állásfoglalást akar a közgyűlés elé vinni, meggyőződése, hogy a kérelem nem teljesíthető. Mindig együtt működött a választmánnyal és továbbra is velük egyetértésben kíván cselekedni és épen ezért megkérdi a választmányt: mi a véleménye a közgyűlés egybehívásáról. Határozathozatalnak természetesen nincsen helye ebben az ügyben, mert ez csak megbeszélése a kérdésnek.

Tolnai János dr. szólalt föl először és annak hangoztatásával, hogy az elnök kizárólagos joga a rendkívüli közgyűlés egybehívásáról dönteni, kijelentette és megindokolta, hogy mindenben osztja *Szalay Károly* állásfoglalását.

Priegl István dr. — a kérvény aláíróinak egyike — természetesen a kérelem teljesítése mellett érvelt. Alkotmányjogi szempontból szerinte joga van a kamarának a politika mostani eseményeivel foglalkozni. A mentelmi jog megsértéséről van szó, tehát de lege ferenda is lehet itt tárgyalni. Nézete szerint össze lehet hívni a rendkívüli közgyűlést.

Trutnauer Péter az elnök nézetét helyeselte és a közgyűlés összehívása ellen nyilatkozott.

Parecz Béla dr. a kamara alelnöke hivatkozott arra, hogy az ügyvédi rendtartás és a kamarai ügyrend világosan körülírja: milyen esetekben lehet rendkívüli közgyűlést összehívni. Ha a kérvényben említett tárggyal közgyűlést hívna össze az elnök, csak precedens alkotna és kitenne annak a kamarát, hogy mindenféle apró ügyekben közgyűlés megtartását kívánnák egyes tagok.

Bogdán Virgil dr. szerint ugyan a képviselőházi eseményekhez jogi szempontból hozzá lehet szólni, de ügyvédi kamarai közgyűlést ezért összehívni nem lehet.

Czélly Károly dr. elmondotta, hogy mint egyén rokonszenvez a képviselőházban június 4-én történetekkel, de jogi szempontból nem járulhat hozzá a kétségtelenül törvényellenes cselekedetekhez és épen ezért szükségesnek látja a közgyűlés összehívását.

Schütz Henrik dr. a kamara titkára helyeselte az elnök álláspontját, amely az ügyvédi rendtartáson alapul; azonban kijelentette, hogy jobbnak látná a rendkívüli közgyűlés összehívását, mert ezzel a szenvedélyeknek lefolyás adatnék és a po-

litikai vihar kitörhetne és elvonulhatna, hogy ismét helyet adjon a kamara békés munkálkodásának.

Ifjabb *Szalay Károly* dr. kamarai ügyész és *Köpf János* dr. felszólalásaikban annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a közgyűlés összehívásának nincs helye. Miután az értekezleten résztvevő választmányi tagok többsége ilyen irányban nyilatkozott meg, *Szalay Károly* elnök kijelentette, hogy a közgyűlést nem hívja össze. Erre vonatkozó, részletesen megindokolt végzését írásban tudatja a kérvényezőkkel. A kamara választmánya, amelynek tagjai *Mittler Izidor* dr. és *Pap Cs. István* dr. kivételével részt vettek az értekezleten, még a tanácskozás megkezdése előtt elhatározta, hogy a kamara elnökével szolidaritást vállal, akár megtagadó, akár megadó végzést hoz a rendkívüli közgyűlés kérelme ügyében.

Gyulay István gróf, mint vádlott.

— Tárgyalás az aradi járásbírószágon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Érdekes rágalmozási perben kezdődött meg ma délelőtt az eljárás *Frits Lajos* aradi büntető-járásbíró előtt. A vádlott *Gyulay István* gróf nagybirtokos, akit rágalmozás vétsége miatt jelentett fel *Máthé László* volt országgyűlési képviselő, nagybérlő. Az ügy előzményei hosszabb időre nyulnak vissza, akkor, amidőn még *Máthé László* bérlője volt *Gyulay István* gróf tiszaháti nagy uradalmának. A gróftól úgy informáltak, hogy a bérlője őt megkárosította. Amikor *Gyulay* gróf eladta a birtokát, akkor hallott ezekről a megkárosítási hírekről és ezeket Bécsben lakó egyik ügyvédjének hosszú levélben meg is írta. A bécsi ügyvéd e levél másolatát elküldte *Lukácsy Lajos* aradi ügyvédnek, a gróf volt jószágkormányzójának. *Lukácsy* intim viszonyban van *Máthé Lászlóval* s nem állhatta meg, hogy ezt a rágalmozó levelet el ne küldje a volt képviselőnek. A levél többek között azt tartalmazta, hogy *Máthé* a bérlet ideje alatt visszaéléseket követett el, egy kifejezése pedig így hangzott:

— Ez az ember hallatlanul meglopott engem!

Máthé e levél vétele után intézkedett, hogy ügyvédje rágalmozás címén tegye meg a feljelentést az aradi járásbírószágnál. Ez ügyben *Frits* járásbíró ma délelőttre tűzte ki a tárgyalást. *Gyulay* gróf képviselőjében *Jármay Béla* dr. jelent meg. *Máthét* pedig *Krenner Zoltán* dr. aradi ügyvéd képviselte. *Jármay* dr. kijelentette: mielőtt az ügy érdemi tárgyalásába bocsátkoznának, konstatálni kívánja, hogy védenca a főrendiháznak tagja és amíg mentelmi jogát fel nem függesztik, nem vonható felelősségre. *Krenner* dr. kétségbe vonta, hogy *Gyulay István* tagja a főrendiháznak. Erre *Frits* bíró kimondotta a határozatot: hivatalosan kérdést intéz a főrendiház elnökségéhez, hogy *Gyulay* gróf magyar főrend-e? Ha igen, akkor folyamatba teszi a kiadási eljárást.

Megemlítendő, hogy *Gyulay István* gróf polgári pert indított *Máthé* ellen közel százezer korona megtérítéséért. Ennyiben állapította meg ugyanis a gróf azt az összeget, amelynek erejéig *Máthé* állítólag megkárosította őt. A pereket a gróf ezideig minden fórumon elvesztette és a terhére 22.000 korona perköltséget és szemledíjat állapított meg a bíróság.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Hajós Egylet június 22-én este 8 órakor a Központi-kávéházban rendes évi közgyűlést tart. Tárgysorozat: Jelentés az 1911. évi működésről. Pénztári jelentés. Számadások felülvizsgálata és a felmentvény megadása. Jövő évi költségvetés. Tisztikar és a választmány megválasztása. Indítványok.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomása)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— 151

Kevés a büntetés.

— **Mulatságos ítélethirdetés.** —

Távirati tudósítás.

Budapest, június 17.

A bugaci határban Weissenstein Mór bérlő kocsisa, Pattantyus Mihály, miközben éjjel a lovakat legeltette, elaludt, azok elbitangoltak s a szomszédos buzavetésben egész szérűket tapostak. Mezőrendőri kihágás címén érzékeny pénzbírságot róttak ki a bérlőre, aki a pénzt kocsisa béréből fogta ki.

Az elkeseredett legény a korezmában bátorságot szívott magába s a résztvevő lelkének, akik azt kérdezték tőle, hogy a legszorgosabb munkaidőben mért hagyta el jó helyét, ahol komenciója is volt, foghegyről vágta vissza:

— Összeveszttem az árendással és egyikőnknek menni kellett, de még ma leszámolok vele.

Hogy fenyegetését be nem váltotta, az nem rajta mulott. Az utcán találkozott gazdájával, aki mikor megpillantotta a hetyke leány kezében a forgópisztolyt, úgy elszaladt, hogy két revolvergolyó sem tudta utolérni. A pestvidéki törvényszék annak idején szándékos emberölés kísérletének büntette miatt két esztendő fegyházra ítélte Pattantyus Mihályt s ezt a büntetést a királyi tábla is jóváhagyta. Az ítéletet ma hirdette ki Bányó elnök a vádlott előtt.

— Hallotta-e Pattantyus, hogy a büntetése megmaradt. Ez ellen jogában van még egyszer apellálni a nagyméltósági Kuriához, ha soknak találja a két esztendőt.

— Házbe lakodalomban is megújja magát az ember olyan hosszú ideig. Meg azután tetszik tudni, törvénytevő tekintetes uraim, hogy én nem akartam kárt tenni Vásonisten urban, hanem csak rá akartam egy kicsit ijeszteni, amiért kifogta a béreimből azt a bírságot, akit rajta megvettek. Egy kis ital is volt bennem, már pedig tekintetes törvénytevő urak, ha én iszom egy cseppet, akkor egészen más ember vagyok, nem t ak szoktam lenni. Miközben hát nekem ahhoz, amit más ember csinál?

Elnök: Jól van jól, hagyta magát beszélni, de mindez nem tartozik ide. Azt kérdelem, hogy megnyugszik, vagy főlebb?

— Bizony inkább lejjebbezni szeretnék, de mivel most úgy is heverőben vagyok és megértettem, hogy nyolc hónapot odafönt is betudtak a büntetésembe — hát megnyugszom, legalább nem eszem a magam kenyerét.

A hallgatóság sorában, a legutolsó padban erre fölállott egy vörös kecskeszakállas ember.

— Tekintetes törvényszék! — mondotta, miközben a vádlottat elvezették. — Én ezzel az ítélettel sehogy sem vagyok megelégedve.

— Kicsoda maga? — kiáltott rá az elnök.

— Weissenstein Mór a becses nevem, akit ez a haramia meggyilkolt.

— Meggyilkolta? Hiszen úgy látom, hogy él és nagyon is viruló színben van.

— Hála Istennek, élek, de ha a Miskán állott volna, már nem élnék. A börtönből megüzentette egy kiszabadult rabbal, hogy mikor megint szabad ember lesz, szíjat hasít a hátamból.

— Nos hát, mi a kívánsága?

— Apellálni akarok, mert nagyon kevés az, amit az a rossz ember kapott.

— Ahhoz nincs joga, ha mindjárt kevésnek is találja.

— Neki is kevés, mert annyira föl hizlalták idebenn, hogy föl se veszi azt a két esztendőt.

— Ne irigyelje azt, ha jó színben van, mert megvan fosztva az ember legdrágább kincsétől, a szabadságtól.

— Nem is irigylem, sőt kívánom, hogy száz esztendőig éljen, de a tekintetes törvényszék kenyerén.

Az elégedetlen bérlő, nagy derűtség között csak akkor távozott, mikor meggyőződött róla, hogy a Miska gyerek az előszobában nem leskelődik rá a szíjathasító bőrvágó késsel.

Gyilkosság a biztosításért

— **Izgalmas főtárgyalás.** —

Távirati tudósítás.

Bécs, június 17.

Ungarisch Hradischban ma folytatták a Toman-éle gyilkosság-ügy tárgyalását. A mai tárgyaláson, mint azt bécsi tudósítónk jelenti, újabb szenzációs részletek kerültek napvilágra, amelyek szerint Toman és cinkosai, Zelezny és Zeppe még egy gyilkosság tervét eszelték ki. Az újabb gyilkosságot azonban nem hajthatták végre.

A tárgyalás megnyitása után az elnök egy levelet olvasott fel, amelyet Toman lakásán tartott házkutatás alkalmával találtak. A levélben, amelyet Zelezny írt Tomannak, a következő sorok vannak:

— Valószínű, hogy megszerezhetem azt a bűdös szer, amelyetől a legyek hullanak.

Elnök: Mire vonatkozik ez a kitétel?

Zelezny: Kénéthert értettem alatta; Toman megbízott, hogy ezt a szer szerezzem be.

— Időközben Toman megkérte az ügyészt, hogy felszólalhasson. A levél tartalmára nézve akar felvilágosítást adni mondotta:

Amidőn az elnök felszólítja, hogy a felvilágosítást, közölje, Toman arra kéri, hogy Zeleznyt és Zeppet vezessék ki a teremből, mert előttük nem akar beszélni. A másik két vádlottat kivezetik a teremből és Toman szólásra emelkedik:

— Az a „bűdös szer“ nem kénéther, hanem mérge. Zeppe bizta meg Zeleznyt, hogy azt szerezz be.

Elnök: Minek kellett a mérge.

— Azt később majd megmondom.

Zeleznyt újra bevezetik és az elnök közli vele Toman vallomását.

Zelezny (kiabálva): Ez nem igaz. Ezt Toman találta ki. Mondja meg ő, hogy minek kellett az a mérge?

Toman: Egy embert akartak vele megmérgezni. Egy embert, aki Zeppe útjában állott. Griffi Salot a Viktória életbiztosító társaság brünni vezérügynökét.

A leleplezés nagy hatást tett a bírakra és a hallgatóságra.

Elnök (Tomanhoz): Gondolja meg jól mit beszél! Most újabb főbenjáró bűnnel vádolta meg Zeppet és Zeleznyt, olyan bűnnel, melyben maga is részes! Nem most találta ki ezt az egészet?

— Minden szavamra fenntartom!

Most Zeppet vezetik be a terembe. A harmadrendű vádlott szintén tagadja ezt az újabb bűnt.

— Most hallok először ilyesmiről — mondotta — én soha nem kértem mérget Zeleznytől és senkit sem akartam láb elől eltenni.

Az ügyész ezután kijelenti, hogy fentartja magának a jogot, hogy új vádat emeljen-e a vádlottak ellen, vagy sem. Kéri a tárgyalás folytatását. A védők viszont kéri, hogy rendeljék el az újabb vádra nézve a vizsgálatot s amíg az lefolytatva nincs, addig napolják el a tárgyalást. A törvényszék a tárgyalás folytatását rendeli el.

Délután több tanút hallgattak ki azokra a családokra vonatkozólag, amelyeket Toman követett el, majd a tárgyalást holnapra halasztották.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Blaháné a bécsi vendégszereplésről.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, június 17.

Abból a fényes siker nyomán fakadt ünneplésből, amely a minap a magyar művészetnek kijutott az osztrák fővárosban, a legnagyobb rész talán Blaha Lujza asszonyra esett, akit valósággal elhalmozott a szeretet jeleivel mindenki.

Fővárosi tudósítónk ma fölkereste a művésznőt, aki beszélgetés közben elragadtatással szólt erről a legutóbbi bécsi vendégszerepléséről. Elmondotta, hogy először a király ezüstlakodalma alkalmával járt ott, majd énekelt egy hangversenyen, amelyet Rotschild és Jauner rendeztek. Utóbb a Musikverein hívta meg egy hangversenyére, majd Erva Lajos vitte föl hat hétre a régi Népszínház társulatával.

— De mindennek már külföldről huszonnyolc esztendeje, így folytatta. Azóta nem jártam ott s olyan fogadásban és határtalan lelkesedésben még soha sem volt részem, mint most. Szinte meglepett ez az ünneplés, pedig itthon volt benne részem akárhányszor. Az előadás után a közönség fölállt, úgy éljenzett és tapsolt mindig. A Nagymama második előadásán Lobkowitz hercegné a névjegyével gyönyörű bokréta dobott le a színpadra.

Első föllépése után már mindenki nagymamának hívta. A második előadáson még nagyobb volt a lelkesedés.

— Még a darab végén is oly viharos volt a taps, hogy Beöthy igazgató bucsuszavai után én is ki kellett, hogy menjek a rivalda elé. Köszönöm ezt a szíves vendéglátást, mondottam, tartsanak meg jó emlékeztetükben. A viszontlátásra! — kiáltottak felém a nézőtérrel.

Elárasztották virággal, küldött koszorút a magyar egyesület is s a magyar pályatársak mindegyike kedveskedett egy bokrétaival.

Az előadás után a színház előtt mind a két este megvárta a közönség. Gyalog ment a szomszédokba a szállására, de az utcán valósággal körülzöngöltek. Virágot dobáltak feléje, boldog volt, aki a kezét, vagy a ruháját megcsókolhatta. Közben nagyon sokan kértek tőle emlékül autogramot az előadás színlapjának a szélére, névjegyre, mi egyébre.

— Nagy diadal volt, — mondja Blaháné. — Engem az első percben ijedség fogott el, hogy baj lesz abból, hogy itt, a tíz órakor már olyan eszendő Bécsben megzavarják az éjszakai nyugalmat. Ámde a rendőrök is csak mosolyogva nézték, pedig csak úgy zugott a kiáltás: *Éljen a nagymama!*

Blaháné megjegyezte, hogy művészi pályájának egyik legszebb emléke lesz az a bécsi vendégszereplés, amelytől a maga szerénységében nem várt ilyen ragyogó sikert.

* **Variété a Központiban.** Kabaré után a még könnyebbnek titulált Variété vette át a birodalmát és a megismerkedés után a könnyebb titulus ellen emelünk óvást. Vagdy Elza a tavaly is ünnepezt dízőz programszámai a legnívósabb kabaré különlegességei. Irodalmi és művészeti szempontból legalább is olyan jók, mint a Gerbeude és egyéb cukrászati dalok, és Hetényi Heidelberg kompozíciói miben sem maradnak a Szirmai és Zerkovitz szerzemények mögött. Tehát csak az elnevezés más, de az élvezet amit a Variété nyújt, fölé az amazéval. Virág Jenő a Royal-orfeum kitűnő komikusa pompás előadó, akinek Budapest szerte énekelt kupléival alig tudott betelni a közönség. Max Pettini egy német komikus a primadonnákat megszégyenítő sikert aratott groteszk táncáival és szellemes apróságáival. Radó Sándorban régi kedves ismerőst látunk viszont. Egy ausztráliai négyes perfekt táncművészete egészíti ki még az élvezetes műsort, mely méltán fogja vonzani a közönséget a Központiba. H. G.

* **Csehor, Az orvos felesége** kapható *Juász és Társa* könyv-, zenemű- és papír-üzletében Arad.

* **Mikor az asszonyok szeretnek.** Az Uránia most megint olyan képet mutat be, melynek őszinte elragadtatással tapsol a közönség. Gyönyörű, beszédes, megkapó kép ez a norvég film. Egy darab élet, egészséges emberi ösztönöktől összevett kis tragédia, olyan, minőt sokat produkál a legnagyobb drámaíró, az élet. Egy szobrász két asszony iránti szerelmét és ezek viszonzásait tárgyalja a dráma. Az egyik asszony az anyaság szent érzésével nyeri meg minden rokonszenvünket, a másik a nemes lemondás martírságával lopja be magát szívünkbe. A darab fő hőse egy bájos kis gyerek, akiért történik minden. Sok őszinte köny omlott ennek a képnek láttára minden néző szeméből. A meghatottság és megnyugvás könyei, melyeket olyan jó néha elsimni. Mindenki az áradó elismerés hangján beszél úgy a képről, mint a fenomenális dán művészeiről, akik ebben a drámában játszanak. Külön látványosság számba megy a norvég képeknél már megszokott felséges rendezés, szépség és előkelő izlés, mely ha lehetséges, még hatványozott mértékben uralja ezt a csodálatos szép képet, melyet kedden mutat be utoljára az Uránia színház. 175

* **Az artista esküje.** (Először adták Aradon az Apolló-színházban június 17-én.) Tizenegy órára jár az idő, amikor e sorokat írjuk s az Apolló színházban még berreg a vetítógép. A nézőtér zsufolásig megtelve s a pénztár felett függ a kis fehér tábla: Minden jegy elkelve. Ezzel a sikerrel vonult be „Az artista esküje”, amelynek másfélezer méteres filmje ma, a premier napján már hatodszor végigszaladt a vetítógép kerekén. Banális dolog lenne azt mondanunk, hogy ez a film felülmúlja az összes eddig bemutatott képeket s nincs is szüksége ennek a moziaragnak arra, hogy elkoptatott dicsérettel halmozzuk el. Az artista esküjének dicséretét szerteviszi az a kétezer ember, aki ma végignézte. Huller artista-család drámája nem a fantázia szüleménye, hanem maga a meztelen élet az összes hamisítatlan momentumával együtt, mert ép olyan természetesnek kell találnunk, hogy a szép artistanő megcsalja a férjét, mint azt, hogy a megcsalt férjben felborul a lelki egyensúly s az ő elvesztett életéért a csábító életet veszi. Ez a kép többet ér a dicséretnél, ezt a képet meg kell nézni. Az artista esküje — mint az Apolló-színház irodája közli — még kedden és szerdán marad műsoron.

TÖRVÉNYKEZÉS

Királysértés a táncmulatságon.

(Petőfi-sértés megvádolt aradmegyei szocialista.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Nagyvárad június 17.

Az aradmegyei Meggyesegyházán január hatodikán táncmulatságot rendeztek. A szünóra alatt felállott Vereska Mihály és elszavalta Petőfi Sándornak „Akasszátok fel a királyokat” és „Itt a nyíl, mibe löjtem” című verseit. Urinyi Pál jegyzőgyakornok, aki a hatóság képviseletében jelent meg a mulatságon, királysértést látott a költemény elszavalásában és főleg az egyik versnek ezt a kitételét kifogásolta: „Másszunk a király képére.” A jegyzőgyakornok az esetről jelentést tett a csendőrségnek, amely lefolytatta a nyomozást és a nagyváradi törvényszék elé került az ügy. A törvényszék büntetőtanácsa Petróczy Zoltán elnökletével ma tárgyalta az ügyet. A vádlott azzal védekezett, hogy Petőfi költeményeinek az elszavalása nem lehet bűncselekmény.

Elnök: Nem mondott Ön talán beszédet és abban hangoztatta, hogy másszunk a király Ófel-sége képére? (Derűtség.)

Vádlott: Nem, én pusztán csak a költeményt szavaltam el.

Ezután kihallgatták az egyetlen megjelent tanút. Az elnök megkérdezi tőle, hallotta-e, amint Vereska Mihály azt mondotta, hogy másszunk a király képére?

Tanú: Hallottam. Olvasta egy könyvből. Az elnök további kérdéseire elmondta a tanu, hogy

még csupán csak annyit tud mondani, hogy a könyvet a csendőrök elvették Vereszkától.

A bíróság az ügyész indítványára elnapolta a tárgyalást és az új tárgyaláson a csendőroket fogják kihallgatni.

§ **Megtámadott közgyűlési határozat.** Az Aradi első gőztégla, cserép és agyagáru gyár április 28-án tartotta meg évi rendes közgyűlését, amely, mint az ismeretes, igen heves lefolyású volt. A részvényesek egy kisebbsége kifogásolta ugyanis az igazgatóság működését s emiatt nem akarta megadni a felmentvényt. A kisebbség nevében most Berthe Béla, Norák Péter, Blaskorits Péter és társai arra kerik az aradi törvényszéket, hogy a közgyűlés határozatait semmisítse meg. Indokolásképen elmondják, hogy az igazgatóság és felügyelő-bizottság közvetlenül a közgyűlés előtt számos részvényt osztogatott ki s így a közgyűlésen tulajdonképpen strohmanok és nem részvényesek alkották a többséget. Felpanaszolja a beadvány azt is, hogy az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai szintén részt vettek a szavazásban s így saját maguk is elősegítették azt, hogy a felmentvényt megkapják. A kérvénnyel legközelebb foglalkozik a törvényszék.

Mesésen olcsók

a női kalapok.

— Ez nem vicc, de nem is reklám. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Tudtunkkal a masamódipar az, amelynek legkevesebbet kell tartani időktől, bajoktól. A masamódipart isten jókedvében teremtette, adván neki adójául férjeket, házi és egyéb fajú barátokat, a hölgyeken felül, akik tőlük telhetől párfogolják a masamódokat. Ahogy mi látjuk a dolgot, sikerült elérni azt a kulturfokot, amelyen legalább háromszorannyi kalapot fogyasztanak, mint a mennyi igazság szerint jutna nekik. Mert el lehet képzelni, hogy a doktor ur egész családjával együtt zárt ajtók mögött teát, vagy szafoladét, esetleg lipthi turót vacsorázik. De nem lehet elképzelni, hogy öngysága fölülte tavalyi kalapját, mert ezt mindenki konstatálná. Ez pedig olyan érv, amelyet el kell fogadni. Minden szezon elején, de vannak olyan divatok is, amelyek szezon közepén következnek el, téma lesz a kalap. És az a gazdaságtan, amelyet öngysága folytat, okvetlenül úgy rendezkedik be, hogy kell fűszerpénz, kell huspénz, de mindenekelőtt kell a kalap. Ezen lehet boszankodni, de végül is bele kell egyezni.

Honnan hát a bánat, az elkeseredésnek az a végtelen hangja — kérdehetjük mindnyájan, — honnan hát az a kétségbeesés, mely most zúdulva tör elő a kalapok birodalmából. Szakmánkat veszély fenyegeti! — kiáltja a budapesti kalapdiszítók felhívása, amely főírmaiban így hangzik:

Szakmánkat végveszély fenyegeti. Üzleti viszonyaink napról-napra rosszabbodnak. Legrégibb cégeink végromlásba jutnak. Ha így tart tovább, megszűnnek konszolidált régi cégeink, tulajdonosaik koldusokká válnak. A női kalapok árai, melyekről hajdan mesék szólnak, ma mesésen alacsonyok, sőt ma már ott tartunk, hogy szakmánkban egyes cikkeket veszteségre kell árulnia annak, ki valamelyes konzumot akar elérni. Magunk és családunk kenyere forog veszélyben. Mi okozza mindezt? Az illetéktelen és avatatlan tényezők versenye és a magunk nemtörődomsége. Az utolsó órában fordul az ipartársulat a kartársakhoz, felrázandó őket tespedésükből. Igaz testi szeretettel hívunk benneteket, jöjjetek el a

nagygyűlésünkre megbeszélmi, mit tehetünk üzleteink felvirágoztatására, a tönkremeneteltől való megmentésre, az illetéktelen verseny megakadályozására.

A budapesti női kalapkészítők és diszítók ipartársulata.

Ebből a riadt felhívásból a publikum kihámozhat magának egy csomó kalaprébuszt. Pereze a legfőbb probléma csak egy lehet, honnan van az, hogy a kalapok mesésen olcsók és tönkre megy rajta a masamód, meg — a publikum is? Ezt tessék megfejteni. A megfejtő megérdemel egy selyem szalmakalapot, valódi struccotollal

A külföld véleménye a magyarországi politikáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, június 17.

A szövetkezett ellenzék a magyar parlamentben történeteket mindenáron a külföld elé akarta vinni, mert kíváncsi volt arra: mi a véleménye a külföldnek erről a „hallatlan erőszakról”. A válasz hamar megérkezett. A külföldi lapok napról-napra hozzászólnak a magyar politikai eseményekhez. Legujabban a következőket írják:

A *Klönische Zeitung* „Az obstrukció elleni harc vége” címmel budapesti tudósítást közöl, mely azt mondja, hogy a képviselőház elintézte az egész munkaprogramot és elhatározta a házszabályok szigorítását is. Sehoh a világon sem jutott a dolog a szenvedélyek oly kitöréséhez, mint Magyarországon. A nagy ütközet megtörtént; a harcér a munkapárté. Könnyebb lesz a sikert megtartani, mint volt kivívni. A siker orosz-lánrésze Tiszát illeli.

Egy másik tudósítás azt mondja, hogyha a főrendiház elfogadja és a korona szentesíti is a véderőreformot, annak méltányosságát az ellenzék nem fogja elismerni. De jellemző, hogy az országot egyuttal nem szállítja fel, ne engedelmeskedjék a nézete szerint érvénytelen törvényeknek. Mindezt egybevéve, az ellenzéki elemek magatartása sem az utolsó hetekben hozott határozatok érvényességét, sem a munkapárt sorsát komolyan nem fenyegetik. Össz a hangulat lényegesen le fog csillapodni.

A *Vossische Zeitung* szerint a magyar képviselőház ellenzéke láthatólag bátortalan és békére kész és a többség az altiszti javaslatot fogja alkalmul használni, hogy loyális előzékenységgel, békésen rendezze viszonyát az ellenzékkel.

A *Germania* megállapítja, hogy a penzum, melyet a képviselőház elintézett, igazolja, hogy Tisza cselekedete nem volt eredménytelen. Ismereti Tisza legutóbbi beszédét és azzal fejezi be: vajon Tiszának a nemzethez intézett felhívását meghallgatják-e, méltányolják-e? Ebben van a legközelebb. mindenesetre fölülte fontos politikai alakulás kulcsa.

Berliner Börsenzeitung közli az újabb törvények legalitá-ára vonatkozó kétségeket megdöntő kommunikét.

A *Times* megjegvzi, hogy Tisza kihallgatásának lefolyása kétségtelenül mély benyomást gyakorolt Magyarországon, különösen a főrendiházra és bizonyítékaul tekintik arra, hogy a Tisza elnökléte alatt hozott határozatokat legmagasabb körökben visszavonhatatlanoknak tartják. Ha a király álláspontjának ily kijelentése alkotmányellenes lenne, azzal szemben azt mondja a *Times* bécsi levelezője, hogy Magyarország koronás királyának sokkal szélesebb köre van a személyes akcióra, mint más uralkodóknak. Itt van az előzetes szentesítés, a rezolúció kérdése, az audiendum verbumra idézés.

HIREK.

Huszonég halott.

— Egy gyorsvonat katasztrófája. —

Távirati tudósítás.

Stokholm, június 7.

A berlin-stokholmi gyorsvonattal Malmstett állomásán vasárnap reggel hat órakor nagy szerencsétlenség történt: összeütközött egy tehervonat. A gyorsvonat utasokkal volt tele. Mind a két lokomotív darabokra tört. Összetört a gyorsvonatnak a lokomotív után kapcsolt két hálókocsija is, a harmadik hálókocsi pedig az első kétőnek tetejére szaladt; valamennyi hálókocsi zúfolva volt alvó utasokkal.

Rögtön az összeütközés után az első összetört hálókocsiban fölrobbant a gázkészülék s ettől tüzet fogott a kocsitörmelek. Az első hálókocsi teljesen elégett, a második és a harmadik is meggyuladt. Eddig tizenhét halottat és tizenhat súlyosan sebesültet szállítottak a malmstetti kórházba.

Iszonyu jelenetek játszódtak le a kórházba. Egész családok elpusztultak. Egy kis fiú apját és anyját holtra szenesedve találta meg, néje pedig súlyosan megsebesült. A vonaton igen sok német sportember volt, akik az olimpiai versenyekre igyekeztek. Közülük az eddigi jelentések szerint senki sem sebesült meg. Valentin városi képviselő a következőképpen mondja el a katasztrófát:

— Az első hálókocsiban voltam a feleségemmel. Öt órakor reggel irtóztató lökésre és zajra ébredtem föl. Minden összeesett fölöttem és körülöttem. Két ágy roncsai közé ékelődve nem tudtam megmozdulni és nem láttam semmit. Negyedóra múlva voltam képes a törmelekek közül kissé kiszabadítani magamat, feleségemet kerestem, aki akkor halott volt.

A svéd király, amint hírt vette a szerencsétlenségnek, nyomban a katasztrófa helyére sietett. A halottak között van Strindberg leánya, férjezett Philpné, aki áldott állapotban volt. A halottak közül sokan úgy összeégtek, hogy agnoszkálni sem lehetett őket.

Stokholm, jun. 17. A halottak száma huszonegy. A súlyosan sebesültek között is számosan vannak, akiket aligha lehet az életnek megmenteni. Német és osztrák utasok közül senkinek sem történt baja.

— Időjárás. Az országos meteorológiai intézet jelentése: Változékony idő várható, helyenkint, főleg délen, meg keleten esővel és lényegtelen hőváltozással. Sürgönyprognózis: Változékony, sok helyütt csapadék, hűvös. Déli hőmérséklet 14-8 Celsius.

— Angol beavatkozás az olasz-török háborúba. Az ateni távirati iroda megbízható konstantinápolyi forrásból a következőkről értesült: Anglia az olaszok égei tengeri akciójának tovább folytatását nem fogja engedni és hajlandó Törökországot nagy kölcsönrel támogatni, ha Törökország elhatározza magát, hogy európai provinciáiban a helyi autonómia terén hathatós reformokat teremtsen keresztények sorsának javítására. Konstantinápolyból táviratozzák: A porta a kiozsi kormányzó táviratát közli, mely szerint a sziget déli és délkeleti részén négy olasz páncéloshajót és két torpedónaszádót láttak, amelyek azonban részben észak, részben dél felé eltűntek.

— Új doktor. Telescu György kereskedelmiügyi miniszteri tisztviselőt, néhai Telescu György egykori aradi esperes, később lugosi kanonok fiát, — miután szigorlatait kitüntetéssel tette le — a múlt héten „summa cum laude” az összes államtudományok tudorává avatták a budapesti tudomány egyetemén.

— Házasság. Kilnn József és Babits Vilma június 17-én tartották meg esküvőjüket Aradon.

— Ellentálló tanítók. „Üres gyomorral nem lehet a szótartot énekelni.” Talán három év előtt mondotta ezt egy tanító, kifejezve e rövid mondattal az egész kar hangulatát, elkeseredettségét. A tanítók akkor kimondták, hogy csak szorosan hivatalos tevékenységüket fogják végezni. Kultusztrájkot szerveztek, beszüntették az úgynevezett népszerű tanfolyamokat s főleg a jótékony intézmények, egyesületek működésétől tartották magukat távol. Most nagyváradon rendeznek gyermeknapokat s mi sem természetesebb, minthogy a tanítókat közreműködésre kérték fel. A tanítók azonban visszautasították ezt a megiszteltetést. Azt mondják, hogy olyan társadalomnak, mely indolens a tanítók ügyével szemben, mely a „nemzet napszámosainak” anyagi helyzetét nem akarja javítani, ennek a társadalomnak nem tesznek szívesességet.

— A Benoid-gyár késedelmes közgyűlése. A Benoid-gyár részvénytársaságnak alapszabályai értelmében április hó végéig évi rendes közgyűlést kell tartania. A válságba jutott részvénytársaság ez évben ezt elmulasztotta s ezért a kir. törvényszék, mint cégbíróság az elmúlt héten felszólította, hogy évi rendes közgyűlést haladéktalanul tartsa meg. A részvénytársaság ügyvédje utján ma beadványt intézett a bírósághoz, amelyben tekintettel arra, hogy a társaság státusát és mérlegét most állítják össze s ez hosszabb időt igényel, a közgyűlés megtartására négy heti haladékokat kér. A törvényszék a kért haladékokat megadta.

— Visszavonhatlanul elvált! A Berliner Tageblatt római értesülése szerint a firenzei bíróság Tosellinének, a volt szász trónörökösnek férjétől való elválását kimondta. A házaseleket egyetértően megjelentek a firenzei bíróság előtt, ahol mind a ketten kijelentették, hogy a válásba most már beleegyeznek. Toselliné jegyzőkönyvbe kérte venni, hogy semmi ellenvetése az ellen, hogy gyermeke Tosel i szüleinek adassák vissza, kikötötte azonban, hogy bármikor meglátogathassa a mikor akarja. A bíróság ez alapon mondotta ki azután a válást. Miután a bíróság döntését fölolvasták. Toselliné a közönség nagy ámulatára a legszívesebben elbucszott volt férjétől és elhagyta a tárgyalótermet.

— 116 éves asszony. Kisár községben — mint Szatmárról táviratozzák — szombaton halt meg a falu legidősebb matrónája, Veréb Mária. Az öreg asszony száztizenhat évet élt és haláláig változatlanul jó volt az egészsége.

— Drágább lesz a vasút. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az „Utmutató” a magyar és közös közlekedési vállalatok hivatalos menetrendkönyve folyó évi június—július havi füzetében közzétett államvasuti menetdíjak és személydijszabási határozmányokhoz évi július hó 1-ével érvényen kívül helyeztetnek. Az új menetdíjtáblázatot és személydijszabási határozmányokat a folyó évi június hó folyamán megjelenő és július hó 1-ével életbelépő pótlék fogja tartalmazni. Ezen pótlék bárkinek díjtalanul áll rendelkezésére az „Utmutató” kiadóhivatalában és annak minden elárúsító helyén. Az „Utmutató” május hóban megjelent kis kiadása pedig az új mentárakat és dijszabási határozmányokat tartalmazó új kiadásban folyó évi július hó 1-étől való érvénnyel szintén folyó évi június havában fog a közönség rendelkezésére állani.

— Pör az államvasut ellen. Tát Péter kürtösi földműves a múlt év május havában a vasuti töltésen hajtatott keresztül, amidőn a vonat berobogott s Tát kocsiját telborította. Tát súlyos sérüléseket szenvedett, a lovakat a vonat keresztülgázolta, a kocsit pedig tönkre tette. Tát most azzal az indokolással, hogy a vasuti sorompó nem volt lebecsátva s így a felelőség az államvasutakat terheli, 8000 koronás kártérítési pert tett az államvasut ellen folyamatba.

— A merénylő férj. Az aradi rendőrség ma letartóztatta Ursz Nándor szobafestősegédét gyilkosság kísérletének büntette miatt. A múlt héten megirtuk, hogy Ursz az Illés-utca 40 b., számú ház udvarán revolverrel kétszer rálőtt elváltan élő feleségére, azután halántékon lőtte magát. Az asszony nem sebesült meg és Ursz sérülése is olyan jelentéktelen volt, hogy tegnapelőtt elbocsátották a kórházból. Ma hallgatták ki a rendőrség bünygyi osztályánál. Ursz tagadta, hogy meg akarta volna ölni a feleségét és azt állította, hogy az udvaron is önmagára lőtt, az asszony szemeláttára akart öngyilkos lenni. Kihallgatása után előzetes letartóztatásba helyezték és átkísérték a királyi ügyészséghez.

— Halálozás. Némethy Gábor budapesti ügyvéd 65 éves korában meghalt.

— Agyonsújtotta a villám. A tegnap délutáni nagy zivatarnak Magyarádon emberáldozata volt. A falu szélén lakott Ban Ávrám a feleségével. Tegnap délután a fiatal asszony pihenni tért. Röviddel ezután hatalmas szél kerekedett, mely sűrű felhőket hozott. Az egyik villámcsapás a másikat követte, melyek közül egy belecsapott Ban Ávrám házába és az ott pihenő asszonyt agyon-sújtotta. A ház földig leégett.

— Végzetes mulatás. Tegnap este együtt mulattak egy gyoroki kocsmában Bojtovics András, Zászló József, Nagy András, Nagy István és Szerb János napszámos legények. Valami felett összeszólalkoztak s csakhamar verekedni kezdtek. Verekedés közben Bojtovics bicskát rántott s azzal támadt négy ellenfelére. A veszedelmesen vagdalkozó részeg ember mind a négy társát megsebesítette, még pedig Zászló Józsefet oly súlyosan, hogy haldokolva szállították az aradi kórházba. A többiek közül Nagy András és Nagy István szintén súlyosan sérültek [meg, míg Szerb János könnyebb sérüléssel futott el a verekedés színhelyéről. Zászlót ma délben kihallgatta a vizsgálóbíró. A gyilkos legényt a csendőrség letartóztatta és az aradi ügyészség fogházába szállította.

— Rendőrök és levélhordók sztrájkja. A békési rendőrök ráuntak a kevés fizetésükre és sztrájkba léptek, mert a havi ötven koronát a képviselőtestület nem okarta nekik megszavazni. Az alispán a rendfenntartására csendőröket küldött ki, a rendőrök azonban eloglalták régi állásukat. A rendőrök sztrájkja felbátorította a levélhordókat is, akik a fizetésük felemelését negyven koronáról hatvan koronára kérték s mert ezt nem kapták meg, kimondták a sztrájkot. Sebők Sándor postamester erre havi ötven koronában állapította meg a fizetésüket s a sztrájk ma meg is szűnt.

— Családi dráma. Gyuláról jelentik: Stefanek György csabaerzsébethelyi napszámos megelégedett családi életet élt feleségével, míg Kovács György néhány év előtt nem költözött az udvarukba, akivel az asszony szerelmi viszonyt kezdett. Már az egész falu tudott róla és a férj fülébe is eljutott híre. A férj kérlette feleségét, hogy legyen hű hozzá és hagyjon fel a fiatalemberrel, de mitsem használt. Tegnapelőtt este munkából fáradtan tért haza a férj, de a feleségét nem találta otthon és csak gyermekeit vártak apjukra. — Nemsokára hazajött felesége és Stefanek felelősségre vonta, hol járt, mire az asszony ingerülten válaszolt és tudára adta férjének, hogy többé nem szereti. Ez annyira fel-dühösítette a férjet, hogy feleségét három fejsze-csapással agyonverte. A szerencsétlen ember tette után a kutba ugrott, de még élve kibúzták és a csendőrség letartóztatta.

— A Maros halottja. A szabad Marosban fürdésnek minden vasárnap áldozatul esik egy fiatal gyerek. Tegnap az Amerika nevű régi mulatóhely mellett levő marosparti talajvízes gödrökben fürdtek inasfiuk ötven-hatan és közülük Szigeti Vazul 14 éves kefekötőinas belefutott a gödörbe, ahonnan már csak a holttestét fogták ki.

— **Briliáns, gyémánt, arany, ezüst** ékszerek, ezüstneműek, órák előnyösen beszerezhetők *Igaz Sándor elsőrangú* ékszerésznél Arad, Andrassy-tér Minorita-palota. Telefon 321.

— **Birtokcsere.** Aradon az utóbbi napokban a következő birtokváltások történtek: Orosz Jánosné és tulajdonostársai eladják az aradi Farkas-utca 4. sz. házat 18.000 koronáért Rákóczy Antal és nejének. — Román Jánosné eladja az aradi Péter-utca 8. sz. házat 3200 koronáért Jäger Péter és Jäger Erzsébetnek. — Sztetmacher Ferdinándné és tulajdonostársai eladják az aradi Aulich Lajos utca 5. sz. házat 33700 koronáért Mayer Antal és nejének. — Varga Lidia eladja az aradi Knezieh Károly-utca 8. sz. házat 18000 koronáért Braun Adolf és nejének.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi és vidéki kereskedelmi utazók és ügynökök egyesületének özvegy- és árva-alapja javára Szemző Armin úján Neuman Samu vasúti vendéglős Piski, 10 koronát, N. N. egy alsóspárti differenciából 2 koronát, Bonitzer Alfréd Budapest pedig 2 koronát adományozott. Ez adományokért ezuton hálás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 17-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* Farkas Gyula napszámornak Gyula nevű fia. Horváth János napszámornak Dénes nevű fia. Dulka György kárpitosnak Gyula nevű fia. Zorán Jenő motorvezetőnek Anna nevű leánya. Bak Sándor munkásbiztosító pénztári igazgatónak Tihor nevű fia. Jovanov Illés ácsnak Sándor nevű fia. *Meghalt:* Olovits Antal 46 éves hentes. Hrabovszky Julia 21 éves cseléd. Kodreán Pompejus 47 éves utazó. Özv. Menczer Salamonné 83 éves magánzónő. *Házasságok kötött:* Vámos Imre kereskedő May Erzsébettel. Tatár János napszámornak Horváth Veronkával. Pap György mézeskalácsos Mikulás Valériával. Szűcs Ferenc kárpitos Demeter Rozáliával.

— **Orvosi körökből.** D. Graur Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J.-utcából is.

— **Kabaré-előadások a Gambrinusban.** Holnap estétől kezdve naponta élvezetes és gazdag műsoru kabaré-előadások kezdődnek meg a Gambrinus-szöröcsarnok kerthelyiségében. — Az előadók mind elsőrendű budapesti orfeumi tagok lesznek. Kezdeté fél 9 órakor. Családi műsor.

— **Eredeti japánrizsfüggöny** darabja 10 okrona, kapható *Kotányinál* József főherceg-ut 3.

— **Növendék hangverseny.** Sugár Sári növendékeinek nyilvános zongora vizsgálja június hó 23-án este 7 órakor a *Fehér Kereszt* szálloda nagyszobájában tartatik meg. Vizsgabiztos: *Sztróka* Henrik ur a budapesti Zeneakadémia elők. tanf. igazgatója lesz. A gazdag műsorban Schwartzberger nővérek Budapest vizsgázott növendékei is közreműködnek. Jegyek kaphatók *Pichler* Sándor papírkereskedésében. Telefon 308. és este a pénztárnál.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **Új fényképészeti műterem.** A nagyközönség szíves tudomására hozom, hogy *Aradon, Andrassy-tér 15. szám alatt* (Herman-palotában) egy modernül berendezett fényképészeti műtermet nyitottam, hol minden kivitelű arcképeket a legizlésesebben és a legszolidabb árak mellett készítek. *Felvételek egész napon át eszközölhetők.* Szíves pártfogást kérek, kitűnő tisztelettel *Békés Jenő.* Telefon 916.

— **Értesítés** Ez uton értesítem a n. é. közönséget, hogy Aradon az Andrassy-tér 22. szám alatt (Polgári takarékpénztár épületben) ujonnan berendezett műteremben naponta reggel 8-1-ig és délután 2-től 7-ig eszközölök szolid árak mellett felvételeket. A nagyközönség szíves pártfogását kéri kiváló tisztelettel: Nagy Géza. 6646

— **A nyaraló és fürdőző** közönség figyelmébe ajánlja *Kerpel Izsó* 100.000 kötetes *kölcsönkönyvtárát és zenemű kölcsönző intézetét.*

— **Elite és Revue Parisienne** párisi divatlap tavaszi és nyári száma színes képekkel és magyar szöveggel, kapható *Juhász és Társa* modern könyvesházában Andrassy-tér 16. sz.

— **Több ezer kötet** 3—4 koronás különböző használt tankönyv 20 fillérjével kerül eladásra *Kerpel könyvkereskedésében.*

VITA FORRÁS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek
köszvény hólyag- és vesebetegnek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorerést azonnal megszünteti.
A vállalat tulajdonosa: 3271

„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10—18

Főraktár: Kardos Miklós ásványvízkereskedőnél Arad.

Kapható: Éles Ármán, Nagy Farkas, Dalmel Lajos, Durr, Fejér Gyula stb. cégeknek.

TARKASÁGOK.

(A bécsi élelmesség.) Történt pedig, hogy Bécsben szabályrendeletet alkottak, amelynek értelmében Browning revolvert csak az hordhat magával, akinek fegyverviselési engedélye van. A hatóság, mely ezt a szabályrendeletet megalkotta, egész egyszerűen megfélekedett azokról, akik fegyverkereskedők lévén, a divatos ön- és másgyilkos fegyverből nagy készletet halmoztak fel. Mit csináljon egy ilyen kereskedő, mit csináljon? Se a falnak, se tönkre nem mehet! Ennél sokkal egyszerűbb, hogy körleveleket küldjünk hozzá a jó „Magyaren”-t akarja bepalizni. Az aradi posta is széthordott a napokban ilyen leveleket cirka mindenkinek. Az az egy szerencse, hogy a levelek valóban magyarán vannak megfogalmazva. Az egyik címzése például ilyen:

Herrn Gyula Zobel

járásbíróaság

Arad, —

Dörvinszég.

(Ki a paraszt?) A méltóságos fiatal urhoz elment a szabója. Nem udvariassági vizit volt ez, hanem kényszerűségből tette. Ugyanis az ifiúr, a méltóságos ifiúr már vagy félesztendeje nem fizetett egy olyan huncut fillért se, mint amilyen huncut a német. A szabó tehát az iránt érdeklődött, hogy mi lesz a számlával, ha már a méltóságos fiatal ember nem érdeklődik ez iránt.

Az előszobában a ravasz inas fogadta a szabót:

— A méltósága nincs itthon, — mondta anélkül, hogy megkérdezte volna mi járatban van a kellemtellen háziállat.

A szabó szeliden szólt:

— Mondja csak meg a méltóságos urnak, hogy én vagyok itt, nekem biztosan itthon van.

Az inas bemegy, aztán dühösen jött ki a következő percben:

— Ugy-e mondtam, hogy nincs itthon. Azt üzenete, hogy magának soha sincs itthon.

A szabót erre előntötte a méreg és lármáznia kezdett:

— Hát akkor mondja meg neki, hogy akassza föl magát.

És dühösen becsapva az ajtót elrohant. Amikor tiszta volt a levegő, a méltóságos ur is előbujt.

— Hallom, hogy goromba volt az a szabó. Az a disznó, az a paraszt.

Az inas mély filozófiával felelte:

— Igen, kiabált, gorombáskodott, a disznó. Azt képzelte, hogy ő a méltóságos ur!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy olvasó. Mi nem közöljük. Elintézés végett illetékes helyére juttattuk.

I-n. Ez nem vált be.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A vetés és a tőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, június 17.

A földművelésügyi minisztérium szombati vetésjelentése ma rendkívüli mértékben megéleltette a gabona-tőzsde forgalmát. A forgalom megélekedésével az irány is megszilárdult, amennyiben az októberi buza árát az üzlet kezdeténél 40 fillérrel nagyobb áron kötötték, mint a szombati zárlatkor.

A szilárdságra és a spekuláció vásárló kedvénél megélekedésére első sorban az adott okot, hogy a hivatalos jelentés szerint most már csak 43 vármegyében jó a buza vetés, de megéleltette a hosszúmeveletek számát az is, hogy tegnap óta ismét csapadékos az időjárás s így megint attól félnek, hogy a rozsda a kalásza is átmehet és hogy a vetés még több helyen megdőlhet. A zab ára 30 fillérrel javult, mert a vetés most már csak 15 megyében jó. A tengerit szintén élelkebben vásárolták.

Abban egyébként, hogy az irány általánosságban szilárd volt, része van annak is, hogy a malomoknál is meglehetősen élénk volt a vásárlókedv. A rozsot reggel, amikor vidéki számlákra is nagyon sok üzletet kötöttek, szintén 40 fillérrel drágábban jegyezték, mint szombaton.

— **Pénzemberek konferenciája.** Vasárnap délelőtt a budapesti kereskedelmi és iparkamara disztermében a Pénzüntézetek Országos kongresszusa igen látogatott ülést tartott Székely Ferenc udvari tanácsos elnöklésével. Hantos Elemér országgyűlési képviselő, ügyvezető igazgató terjesztette elő az évi jelentést, amelyet egyhangulag tudomásul vettek. Székely Ferenc elnök nagyszabású beszédben indokolta meg határozati javaslatát, amelynek az a lényege, hogy a Magyarországon működő összes pénz- és hitelintézetek egy törvényes szervezettel bíró autonóm köztestületben a Magyar Pénzüntézetek Országos kamarájában képviseletet nyerjenek. A kongresszus Bruck Arnold felezőeljárása után elfogadta a javaslatot. Végül Hantos Elemér terjesztette elő a pénzüntézeti adózás tárgyában ismeretes határozati javaslatát és ezzel a kongresszus végét ért.

— **A Hungária biztosító társaság új igazgatói.** A Hungária Általános Biztosító Részvénytársaság ma délelőtt elnöke, gróf Károlyi Imre elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Székely Ferenc udvari tanácsos, a Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t. vezérigazgatója, Ottenberg Tivadar, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója, Altenburger Gyula, Kornis Mihály és Krausz L. Pál, a Hungária ügyvezető igazgatói az igazgatóság új tagjaivá választottak. Az igazgatóság alelnökévé báró Fejérváry Imre választott meg.

— **Értesítés.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a katonai élelmi cikkek vásárlására vonatkozó szállítási feltételek füzete, valamint a szokványfüzet is a kamarai irodában betekinthetők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, június 17.

Készáru.

Kínálát, vételkedv mérsékelt, 10 ezer mm. 5—10 fillérrel magasabb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11.47	11.49
Buza 1913. áprilisi	11.74	11.75
Rozs 1912 októberi	9.55	9.56
Tengeri 1912 júliusi	8.89	8.88
Tengeri 1913. májusi	7.44	7.45
Zab 1912 októberi	9.21	9.20
Az árak 10 fillérként számítva.		

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Június 17. —

Magyar aranyjáradék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	108.55
Magyar koronajáradék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	88.30
Magyar koronajáradék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—	—	76.90
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	—	—	—	88.75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	92.25
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	—	—	—	215.—

Tiszasab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	88.50
Osztrák járadék ezüstben	—	91.50
Osztrák járadék aranyban	—	113.75
Osztrák koronajáradék 40/0	—	88.40
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	20.25
Magyar hitelbank-részvény	—	835.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	638.50
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	731.17
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	19.13
Német birodalmi márka	—	118.—
Londoni vista	—	241.27 1/2
Páris vista	—	95.27 1/2
10 márkás arany	—	23.58

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. június 17.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	10.90	11.95
77	—	—	10.95	11.00
78	—	—	11.00	11.10
79	—	—	11.15	11.25

Buza (Temesvári keresk. áru):

76 kilogrammos	—	—	10.80	0.90
Róza	—	—	9.45	9.55
Arpa	—	—	9.90	10.—
Zab	—	—	10.25	10.30
Tengeri	—	—	9.25	9.30

Kőbányai sertéspiac.

Június 17

Június 15. Magyar elsőrendű: Fialai nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 149—150 fillér. Fialai közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 158—160 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 160—166 fillérig.

Sertéselészett: 1912. évi június hó 13. napján volt készlet 36213 drb. — 1912. június hó 14-én felhajtott 130 drb. — 1912. június 14-én elszállított 451 drb. — 1912. június 15. napjára maradt készletben 36196 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

Modern Szinpad, Központi-szálloda.

Ma, kedden, 1912. június 18-án.

Nagy nemzetközi varieté előadás.

Elsőrangú táncosnők, énekesnők, magyar és német komikusok.

Állandó társulat.

H. Várady Elza, Kelemen Etus,
kabaré diva. táncosnő.

Révész Kató, Daisy Heart, Solti Rózi,
énekesnő. amerikai énekesnő. kuplé énekesnő.

Ligeti Mariska, The 4 Australians,
átváltozó táncosnő. a legjobb angol táncsoport.

Max Peltini, Virág Jenő,
az Apollóteater komikusa. a Royal-orfeum komikusa.

Radó Sándor, H.-Heidelberg Albert,
komikus. karmester.

Kezdete 9 óra után.

Kedvezőtlen idő esetében az előadás a téli-kertben tartatik.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. június 18-án

1. Baráti boszu. Humoros. — 2. Az ellenzéki képviselők kivételése az országházból. — 3. Az elcserejt levél következményei. Kacagtató. — 4. Mikor a nők szeretnek. Modern erkölcs dráma. 3 felvonásban.

Előadások kezdete délután 6 órától kezdve esti 11 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma kedden, 1912. június 18-án:

1. Pistuka katonái. Remek kacagtató kép. — 2. Mayer ur álarcos bálba megy! Roppant mulatságos. — 3. Az artista esküje. Érdekesítő dráma 3 felvonásban.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Müsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhátár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Értesítés.

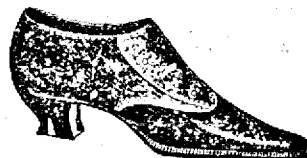
Azon körülményekből kifolyólag, miszerint én a szőlőmoly irtásának kérdésében a tisztelt nagyközönséggel szemben erkölcsi kötelezettségben érzem magamat arra nézve, miszerint a tömeges szőlőmoly irtásának lehetőségét rendszeremmel és saját találmányu

Tabicotin készítményeim

gyakorlatilag be is igazoljam; — van szerencsém a mélyen tisztelt érdekl. közönséget értesíteni, miszerint állításomat bizonyítandó, csütörtökön 20-án reggel 9 órakor; — (ha netalán eső volna, úgy d. u. 3 órakor) a Sorház-utca 2. szám alatt (a vágóhíd háta megett) levő nagyságos Hann Aljos ur tulajdonát képező szőlőtelepen gyakorlati bemutatást fogok tartani.

Van szerencsém ezen bemutatóra minden ezen ügy iránt érdeklődő hölgyeket és urakat tisztelettel meghívni.

Vojtek Alajos.

Óriási választék! alkalmi és kivágott

női cipőkben

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. érekeposztó-gyára és temetőrendező
intézetéből.

A ad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93

Lunyacsek Vencel a saját, úgy az alól-
írottak nevében is fájdalomtól megtört szív-
vel tudatja a forrón szerett és felejtéhetlen
jó testvér, illetőleg unokatestvér és rokon

Lunyacsek Katalinnak,

folgó évi június 16-án délelőtt 11 órakor,
Gyulán, életének 45 ik évében, hosszas és
súlyos szenvedés után történt gyászos el-
hunytát.

A megboldogult hült tetemei folyó hó
17-én Gyulán, a róm. kat. egyház szertar-
tásai szerint való beszentelés után Aradra
szállítva, június hó 18-án délután 5 órakor
fognak újólagoz beszentelés után a felső te-
mető halottas csarnokából örök nyugalomra
helyeztetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat az el-
hunyt lelki üdvéért június hó 19-én d. e. 9
órákor fog az aradi főt. Minorita-atyák szent-
egyházában az egek Urának bemutatni.

Áldás emlékére! 4120

Gyula—Arad, 1912. június hó 16.

Lunyacsek Viktória férj. Kamenik Nándorné, Lu-
nyacsek Ádám és neje, Lunyacsek János és
neje, Lunyacsek Anna, Weber Imma és férje,
Weber Mátyás és neje, Weber József és neje,
Weber Miklós és neje, Schwarz Albertné szül.
Hári Etelka, Zechmeister Lujza unokatestvérei.

*Csak azoknak,
a cigarettázóknak,
a kik egészségükre való tekintetből
nem szólnak naponta 1-2 fil-
lérrel többlet kiadásra:*

Clubspecialité
120 lap 20 fillér
70 " 12 "
1 doboz (100) hüvely 70 "

*Órosi tanácsra a hüvelyke-
s laposkák bronz- és szenny-
más valamint szíradék-igényezteté-
sére nélkül vannak, de minden
laposkában és hüvelyben benne
van nyomással a védjegy
és a gyártó aláírása. Modano*

Főraktár: Husserl M. dohány- és szivar-
különlegességi áruházaiban és kapható
minden jobb tözsdeben. 6903

Nyári színes cipők és angol tennis

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK

már megérkeztek!!

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Hegységárban. 941

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad—Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Jngyen de olcsón

SEHOL!

281

Csipkét, szalagot, sely-
met, kötött, szövött
árut csakis

a Budapesti Csipkeáruház

fióküzletében szerezhethők be
Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer Eliz-palota)

ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhoz László

ári és női cipész Arad, Weitzer Já-
nos-utca 2 szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szíves tudomá-
sára hozom, hogy a tavaszi idényre
már megérkeztek a bőrkülönleges-
ségek. Elvállalok a legújabb divat
szerint **férfi-, női- és gyermek-**
cipők készítését valamint Ortho-
pad-cipőket lájós lábakra. Megren-
delések 48 óra alatt eszközöztetnek.
Visszamaradt cipők jutányos áron
kaphatók. Becses pártfogást kér
a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOZ LÁSZLÓ,

a legosi honvédeknél tisztikarának szállítója. 5130

SZUSZÉKOS LAJOS

bádigos és vízvezeték-szerelő

Arad, Deák Ferenc-u. 32. sz.

Elvállal mindennemű épület-
és diszműmunkákat, azok
évi jókarban tartását, javi-
tását ugyszintén tetőfesté-
seket legpontosabb kivitel-
ben, méltányos áron.

3439

Villamos-

felszerelések,
electromotore

legjutányosabban

Kalmár Józsefnél

kaphatók

167.

Aradon, Salac-u.

Czigler Ignácz

szobafestő és mázoló mester
lakását Domány-palotából

Kossuth-utca 38. szám

(Gyermekekórházzal szemben)

helyezte át

Telefon 844. 849 Telefon 844.

A mesterdalnok...

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van 5681

kaucsuk-sarok.

Gara Miklós

saját készítményű cipőüzlete

Arad, Hunyadi-u. 3.

Tisztelettel értesítem Arad-
város és vidéke n. é. közönségét,
hogy a mai kor igényeinek megfelelő
legdivatosabb férfi, női és
gyermekcipő mintaraktárt
rendeztem be saját készítményű
cipőkből, hol raktáron tartok a
legkényesebb igényeknek is meg-
felelő árú, rendkívül olcsó áruk
mellett. Rendelések 24 óra alatt
elkészíttetnek. Ortopad cipőket szak-
szerűen készítek. Kérem a n. é.
közönséget, szíveskedjen meg-
győződést szerezni cipőim izléses
kiállításáról, jóságáról és olcsóság-
áról Szíves támogatást kér

Gara Miklós.

Kérem kirakatom megtekintését.

Földes Kelemen

orvosi laboratóriuma ARADON.

Végez vizelet, köpet, bélsár, vér, gyomortartalom
vizsgálatokat. Wassermann-féle **Lues reactiót** Mal'a
ria plasmadium kimutatását, Vidal Ficker Tiphus, Para-
típhus (Purctos) lumbalis, pleurális abdominalis folya-
dékok vegyi bacterologicus és cytologicus vizsgálatait.

Torokiepedék, orrválladék, diphteria, szem- és fül-
válladék bacterológikus vizsgálata. Spirocheta pallida ki-
mutatása Sperma vizsgálata (azoosperma) Korszövettani
vizsgálatok stb.

Elfogadunk vizsgálatokra

viz, talaj, liszt,
kenyér, hus, kol

bász, tej, vaj, zsír, bor, cognac és más szeszes italok
ecet, mesterséges tápszerek, pip-recikkek, fűszerek, pet-
róleum stb.

Az orvosi laboratórium vizsgálatait **Dr. Lukács**
Jenő és **Dr. Pozsgay István** orvos urak míg egyéb
chemiai vizsgálatokat **Dr. Netzasek Adolf** v. állami
vegyész fogja végezni.

2201

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Hatóságilag engedélyezett végeladás

! Már csak rövid ideig !

A raktáron lévő összes áruk a mai naptól kezdve
minden elfogadható árban lesznek kiárusítva.

Singer Sándor divatáruháza

ARAD, József főherceg-ut 3., a „Kossuth“-szoborral szemben.

2368

!!GAZDAKÖZÖNSÉG SZÍVES FIGYELMÉBE!!

Zsákok és géptakaró ponyvák jó minőségben olcsón beszerezhetők

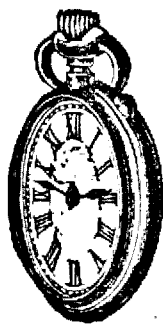
BRAUN MIKSA cégnél

Aradon, Boros Beni-tér 2. sz.

Minta és árajánlat bérmentve.

Telefon 594. sz.

3709

**Új óra-
ékszer-
üzlet!!**

Van szerencsém a n. é. közönséget tiszteltetlennel értesíteni, hogy

Aradon, Forray-utca és Rákóczi-utca sarkán (Guttman-ház)

egy a mai kor igényeinek megfelelő

óra- és ékszerüzletet

nyitottam. E téren szerzett szakképzett-ségemmel fogva módomban áll igen tisztelt vevőim és megrendelőim igényeit min-dea irányban kielégíteni. — Üzletelvem: lelkiismeretes és gyors kiszolgálás. 3031 Javítások: üzletben és üzleten kívül is legjutányosabban 8 évi jótállással elfogadok. — Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel

Gartner József

Óra és ékszerész.

Pathefonok

és Pathe-Jemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 3741

**Építetők
figyelmébe!**

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Amerikában szerzett 8 évi tapasztalat után visszatérve, helyben, József főherceg-ut 1. szám alatt

építészeti irodát

nyitottam. 2861

Elvállalok az építészeti terén előforduló mindennemű építkezéseket, valamint átalakításokat a mai kor igényeinek megfelelő kivitelben.

Tervezéssel és költségvetéssel kívánatra szolgállok. Meghívásra vidékre is megyek. Kiváló tisztelettel

Kláty János

képesített közművesmester

Arad, József főherceg-ut 1.

**Használt ólom
megvételre kerestetik.**

394—1912. kig. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Muszka községének tatarozására 1846 K. 46 f. engedélyeztetvén, annak biztosítására szobeli versenytárgyalás Muszka községének 1912. év július hó 1-én d. u. 2 órakor fog megtartatni.

Bánatpénzül az engedélyezett összeg 10 % százaléka leteendő. A feltételeket árlejtőnek ismerni kell — melyek a terv és költségvetéssel együtt a galsai körjegyzői irodába megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

4113

Muszka, 1912. évi június hó 14-én.

Községi előjáróság.

Az Andrássy-téren

az első emeleten takarékpénztár-nak, vagy más intézetnek — esetleg divatsalonnak — alkalmas

utcai lakás kiadó

Bővebbet a kiadóban.

VILÁGHIRŰ MŰVÉSZNŐK

Ivonne de Treville,
Arnoldson Sigrid,
Medgyaszay Vilma,
Szamosi Elza,
Petrás Sári,
Fedák Sári,
Berky Lili stb.

mind, mind az egész ország hölgyközön-sége csakis Dr. BIRÓ-féle törv. védett

Havasi gyopár krém

használ.

Nagy tégely. 1 kor. || Szappan . . 70 fill.
Mosdóvíz . . 1 kor. || Puder . . . 1 kor.

Főraktár:

5093

Dr. BIRÓ gyógytára, KOLOZSVÁR.

Aradon kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Üzlet áthelyezés!

Értesitem az igen tisztelt közönséget és ületfeleim, hogy Boros Beni-tér 17. szám alatt éveken át volt

**bádogos és víz-
vezeték berendező**

üzletem és műhelyemet ugyan-csak Boros Beni-tér 15. szám alá (volt Dangl-ház)

helyeztem át.

Tisztelt üzletfeleim becses támogatását a jövőben is kérve tisztelettel:

KÖSZEGHY SÁNDORNÉ

bádogos és vízvezeték berendező.
Telefon 927 sz.

Kérem a cégre ügyelni!

Átköltözők figyelmébe ajánlom, hogy **használt butort** veszek a legmagasabb árban, u. m. háló-, ebédlő- és szalonberendezéseket, ugyancsak egyes darabokat is, nemkülönben a legolcsóbb árak mellett árusítok új és használt butorokat. Egy **könnyű féderes kocsi** egy és két lóra és **National ellenőrző pénztár** eladó. 4782

Roth butorvétel és eladása

Asztalos Sándor-utca 5.

Kérem a cégre ügyelni!

ÉRTESÍTÉS!

Igen tisztelt megrendelőim és a n. é. közönséget értesitem hogy **uri és női**

cipész üzletemet

Weitzer János-utca 19. sz. alatti régi helyen **magnagyobbítottam és újonnan berendeztem**. Mérték utáni rendeléseket a legcsinosabb és legdivatosabb kivitelben gyorsan és pontosan készítek. Állandó raktárt tartok legfinomabb cipőkrémek, fűzők, :.: ből és gummikból. :.:

További szíves pártfogást kérek:

MÓCZ PÉTER,

4034 uri és női cipész.

Nincsen párja az eredeti harzi kanárinak,

mit igazol az eredeti postaszelvény és minden madár szárnya alatti harzi bélyegzője

Ugyisint elsőrendű sajáttenyésztésű kiállításon díjazott és törzslappal igazolt eredeti Szelfer-faj, kapható kizárólag:

ZIMMERMANN JÁNOS
cipésznél 3461
Deák Ferenc-utca 10. szám.

Legcélszerűbb szab.

jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyisint háztartási, vendéglői és nagy hűtők gyári áron kaphatók

Husserl Manó

jégszekrény gyárában
Arad, Szent Pál-utca 11. szám.
Mintaraktár
Deák Ferenc-utca 8. (Kalap-Bazár mellett.)
Különlegesség szénsav és légnyomású törkímérő szekrényekben. 3411

Eladó egy darab

cséplőgép garnitúra Nichord-féle W. F. 6. lőerejű, jó karban egészben, hozzá szalmahordó, körfűrész, herefejtő, mész stb. felszerelés, jutányos árban. A venni szándékozók bármikor megtekinthetik Soborsinban,

Kiss József,
géptulajdonosnál. 4028

Butorkiárusítás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy előrehaladott korom miatt a bútorkészítéssel felhagytam és hogy készletben levő gyönyörű butoraimat a **beszerzési áron alul is**

végkiárusítom.

Kérve kérem a n. é. közönséget, hogy butorszükségletét nálam beszerezni sziveskedjen.

Varga József

Arad, Kápolna-utca 6b. szám.
4010

NE FOGÁDJON EL MÁ-Á-ÁST!

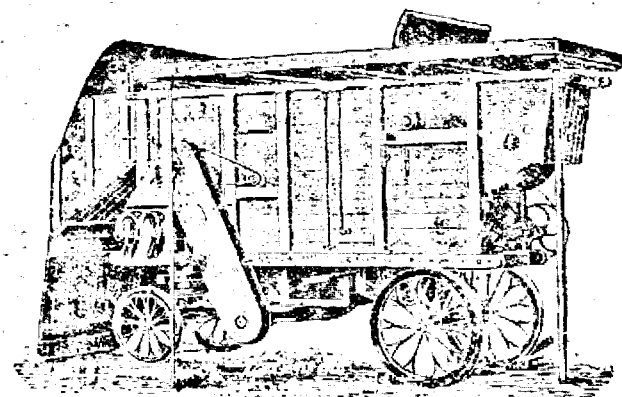
CSAK ÓRIÁS
**FEDÁK-
CIPŐKRÉMET**
30 FILLÉRERT

Figyelem!

Ertesítjük a bir. okos és gazdaközönséget, hogy a

cséplési idényre

módunkban van azonnal szállítani 2 készlet gőzcséplő 4-es, 3 készlet 6-os és 3 készlet 8 lőerőst, ugyisint több benzin-cséplő garnitúrát és motorokat legolcsóbb és kedvező részletfizetési gyári árak mellett.

Tisztelettel

Burza Testvérek

gazdasági gép- és vasnagykereskedése,
a „Nicholson” gépgyár ker. képviselője

3621

Arad, Boros Beni-tér 1.

Nincs többé lábizzadás

ha Az Erényi-féle „FENYŐ CRÉME”-et használja, mely a legtekélyesebb háziszer, mely a

láb, kéz, hónalj stb. izzadásoknál

gyors és biztos hatása. Az Erényi-féle „FENYŐ CRÉME” használatban kellemes, nem piszkít és nem ragad és a biztos hatáson kívül még az a nagy előnye van, hogy a cipő, illetve harisnya lehúzásánál nem büzös hanem kellemes fenyőillatot áraszt. Az Erényi-féle „FENYŐ CRÉME”-től a testbőr filom és üde lesz, miről már az első próbánál meggyőződést szerezhet. Az Erényi-féle „FENYŐ CRÉME” beszerzése olcsóságánál és tartós kiadóságánál fogva a legszegényebb embernek sem kerül nagy áldozatba, mert egy doboz, mely egész nyáron elegendő **csak 1 koronába kerül.**

Kapható mindezt és a készítőnél:

4073

ERÉNYI TIVADAR,

ARAD, Aulich Lejos-utca 20.

Ügynökök és viszontelárusítók kerestetnek.

Mesés szép lesz az a hölgy aki a **HAJÓS-féle Ibolya Cremet** használja. Az arcibőrt vakító fehérre varázsolja. Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

841

Ára egy tégelynek 1 kor., Ibolya bőlgypor 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: **HAJÓS ÁRPÁD**

A legkitűnőbb hatású nyálkaoldó **köhögés és rekedtség** elleni szer a **Tussinál cukorka**, ára egy nagy doboznak 60 fillér és a **Tussinál thea** a 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél fogva bárki legszívesebben veszi be.

gyógyszertárában **ARAD, Andrássy-tér 22. sz.**

Házlebontás miatt üzletemet
Deák Ferenc-utca 7. sz.
alá helyezem.

A raktáron levő villamos
csillár és lámpákat leszállí-
tott árban adom el.

Diamant Ferenc
villamos szerelő. 3161

Ha pontosan és diszkrétan
akarja ügyeit elvégeztetni,
ugy csak a

**Gyorsfutár-
vállalathoz**

forduljon, Zrínyi-u. 1. Telefon 848.

Ugyszintén elvállal koszt-
hordást, színházjegyváltást,
gardírozást, reklámok ki-
osztását, számlák incasszá-
lását, lakás és butorított
szoba kiadást és keresést
és a legolcsóbb árakban. 248

Nyomdász,

fiatal szedő-gépmes-
tert és egy szedőt,
továbbá egy szak-
máját jól értő könyv-
kötő segédet azon-
nali belépésre és
állandó alkalmá-
zásra keres 4118

**a Körjegyzői-
nyomda**

Dicsőszentmártonban

**Tömeges olcsó vétel és
feltűnő olcsó elárusítás
az alanti árukban.**

Angol férfi és női szöve-
tek, francia Grenadin,
gyapjú Delének, angol
Zephírek, selyemvásznak
minden színben. Damaszt
asztalneműk és ágyszal-
letek ajourral, törülközők,
pamut vasznak, valódi
rumburgi vasznak, sző-
nyegek stb. stb. Mindezen
cikkek feltűnő olcsó ár-
ban lesznek elárusítva.

MAUTNER R.

olcsó áruhaza.
Hunyadi-utca 1. szám alatt.

5621

Posta-

csomag feladási

és

utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással
kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.
nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

Aradvármegye közigazgatási bizottsága.

2141—1912 k. h. szám.

4112

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. é. május hó 22 én kelt intézkedéssel a m. k. államvasutak Öthalom állomásának bővítése céljából Öthalom község határában szükséges s alábbiak szerint Öthalom község házánál közszemlére tett kisajátítási tervben és összeírásban tüzetesen körülírt területekre nézve a kisajátítási eljárást az 1881. XLI. t. c. 32. §-a értelmében elrendelte.

Az eljárás megejtése végett ennél fogva bizottságként Schill József v. m. főjegyző vezetése alatt dr. Baross Ferenc és Szathmáry Gyula tr. és illetve közigazgatási bizottsági tagokat, jegyzőül pedig Heppes Aladár tr. főjegyzőt küldjük ki.

Az eljárás megejtésére határidőül 1912. évi július hó 9-ének délelőtt 8 óráját tűzzük ki, helyéül Öthalom község község-házát jelöljük meg.

A bizottság kiküldetéséről, valamint az eljárás határidejéről Öthalom község előjáróságát a kisajátítási tervrajz és összeírás kiadása mellett oly utasítással értesítjük, hogy a tervrajzot és összeírást a község-házánál a tárgyalást megelőzőleg és pedig folyó évi június 20-tól július hó 5 ik napjáig bezárólag tegye közszemlére és úgy erről, mint a tárgyalás idejéről az érdekelt feleket egyenként és ezen felül a helyi szokás szerint a hirdetmény kifüggesztése és dobszó útján haladéktalanul értesítse

Megjegyezzük egyidejűleg, hogy a kiküldött bizottság az 1881. XLI. t. c. 34. §-a alapján a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelték közül senki sem jelenik meg.

Az érdekelt feleket pedig figyelmeztetjük, hogy a tárgyalás alkalmával minden tulajdonosnak jogában áll a kisajátítási terv ellen s minden telekkönyvi érdekeltnek a felajánlott ár ellen felszólalni s kifogását jegyzőkönyvbe vétetni. Ennek elmulasztása a már többször idézett t. c. 36. §-ában körülírt jogkövetkezménnyel jár.

A megjelenéskelmulasztása miatt igazolásnak helye nincs. Miről a kiküldött bizottsági tagokat és jegyzőt a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségét, valamint a kisajátítási terv és összeírás egy példányának csatolása mellett Öthalom község előjáróságát értesítjük oly felhívással, hogy a közszemlére kitett igazoló bizonyítványt, valamint a hirdetményünknek az egyes érdekelték részére történt kézbesítését igazoló vétiveket a tárgyalás alkalmával a bizottság vezetőjének adja át.

Arad, 1912. évi június 15 én.

A 16. és alispán távol:

Schill József,
főjegyző.

147—1912. végr. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bpesti IV. ker. kir. járásbírósnak 1911. évi Sp. IV. 2260/3. számú végzése következtében Lichtenstein Adolf ügyvéd által képviselt Frank Jakab bpesti cég javára 181 K. 81 f. s jár. erejéig 1912. évi március hó 18-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2456 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: boltberendezés fűszer és pálinka neműek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a mpécsai kir. járásbírósnak 1912. évi V. 42. sz. végzése folytán 181 kor. 31 fillér tőkekövetelés, ennek 1911. évi május hó 18. napjától járó 5% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 69 kor. 82 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Magyarpécskán végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1912. évi június hó 25-ik napjának d. u 4 órája határidőül kitétetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Mpécska, 1912. évi június hó 12. napján.

Ragályi Gábor,
kir. bír. végrehajtó.

4111

Állandóan

mellekkeresetként is

sok pénzt

kereshet,

ha címét foglalkozása megjelölésével **Budapest, 55-ös postahivatalba „UNIVERSIUM”** jelígre beküldi. Nem ügynökség.

Nagymennyiségű

maculatura

eladó.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Arad, Tököly-tér I. sz. 3821

Tessék megtekinteni!

Uj találmányu fa- és vasbutorokat, kárpitos munkákat, amelyeket a legolcsóbb árban kiárúsítok.

3973

GARAI
butorraktár
Karolina-utca.

Ne mulassza el
senki

Nassan R.

eső- és napernyő üzle-
tét Szabadság-tér 19.
felkeresni, ahol a párisi
ujdonságok és a legújabb
divatu saját készítményű
nap- és esernyők a legjutá-
nyosabb árakon kaphatók.

1451

Javításokat és áthuzásokat a
legolcsóbb áron eszközölök.

Kiváló tisztelettel

Nassan R.

Aradon, Szabadság-tér 19. sz.

Legfinomabb
cukorkák

elsőrendű gyártmányu
csokoládé és cacaók
nagyban és kicsinyben
legelőnyösebben besze-
rezhetők

NÉMETH IMRE

cukorka különlegességi
üzletében ARADON,

Forray-utca 2/a. sz.

TELEFON 418. SZÁM.
3755

Elsőrendű
mész,
cement,
gipsz

és mindennemű építési
anyag olcsóbb mint
bárhon. Megrendelé-
sek gyorsan és pontosan
intéztetnek el. 1631

Virág Kálmán

építési anyagraktára
Arad, Erzsébet királyné-körút 59.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára, valamint valódi

**lignum sanctum-
tekegolyók és bábuk**

legjutányosabb árakon
kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű és játék-
áru üzletében 1371

ARAD, Szabadság-tér 21.

Alkalmi vétel
és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüsttárgyakban, Arad
legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüsttárgyak, gyémánt
és briliáns tárgyak a legmaga-
sabb árban megvételnek vagy
más tárgyakra átcseréltetnek.

Telefon 438.

Telefon 438.

A forró nyári napsugarak ellen
legjobban megvéd a valódi háziiparilag készített

vászon és nád ablak roletták

pat. amerikai vagy zsinór huzattal.

Gyönyörű minták. Csoda olcsó árak.

Négyzett méterje már 3 koronától. Himzett rolet-
táknak nagy választék. Tessék ajánlatot kérni.

1431

Fried Ferenc

Arad, gróf Apponyi Albert-ut 15—16.

épület és portál üvegezési vállalat.

Telefon 909.

Telefon 909.

BATISTRUHÁK,

DIVATBLUZOK,

VÁSZONALJAK,

PONGYOLÁK,

LÜSTER ÉS SELYEMKÖPENYEGEK,

LEÁNY GYERMEK RUHÁK

RENDKIVÜL NAGY VÁLASZTÉKBAN

1281

RADÓ GYULA

UJ DIVATÁRUHÁZA ARAD.

SZABOTT ÁRAK.

TELEFON 238. SZÁM.